ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք	. . .	200 ղշ.
Ալթը այլըգ	. . . .	100 »
Իւչ այլըգ	. . . .	55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք	. . .	230 ղշ.
Ալթը այլըգ	. . . .	120 »
Իւչ այլըգ	. . . .	60 »

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԻՎԱՏՏԸ ՊՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԽԵՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղշ.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարըաֆիյէյէ այիտ 2 վէ 3նճը սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 4 »

Չըյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթ պըր բազարըլըգ օլուր:

Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ:

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ Նումէրօ 8 տէ տիր: —Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Մէճլիսը վիւքէլանըն ախիրէն գարարլաշտըրըլա Եվրօբա բայթախթլարընտաքի սէֆիրանընա կէօնտէրտիյի նօթանըն միւնտէրիճաթընա տաիր հէնուզ պիր մալիւմաթ ալընամամըշ տըր:

Եվրօբա՝ թահքիմ գօնֆէրանսընըն ագտընտան վազ կէչմէյիպ, պու արալըգ գապինէթօլար պէյնինտէ ճէրէյան իթմէքտէ օլան մուխապէրաթ հէման պունտան իպարէթ օլտուղու, վէ չիմտիլիք ալէմը սիյասէթի իշղալ իտէն մէսէլէ սըրֆ, պու մէսէլէ պուլունտուղու անլաշըլըյօր:

Մալիւմ տըր քի, չիմտիքի հալտէ Եվրօբատա սուլհ ու ասայիշին տէվամընը էն զիյատէ իլթիզամ իտէն վէ պունտան ալէյհ պու մէսէլէնին սուլհէն թէսվիյէսիյլէ պիր մուհարէպէ վուգուա իսթիպալընըն էօնիւնիւ ալմագ էն զիյատէ չալըշան՝ Ավուսթրիա իլէ Ալէմանիա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրի տիր:

Պու իւչ տէվլէթ՝ չու թահքիմ թէրթիպինտէն պիր նէթիճէ հասըլէ չըգարըլըպ Եվրօբանըն սուլհ ու ասայիշի թէէմին իթմէք իչիւն, Պապը Ալի իլէ Աթինա գապինէթօսունու պունու գապուլ իթտիրմէյէ գանտըրմագ վազիֆէսինի տէրուհտէ իթմիշլէր տիր:

Ֆրանսա՝ Եունանը, վէ Ալէմանիա իլէ Ավուսթրիա տախի տէվլէթը Օսմանիյէյի րազը իթմէյէ չալըշաճագլար տըր:

Ալէմանիա սէֆիրի գօնթ Հացֆէլտ ճէնապլէրինին ֆէվգէլ ատէ վէ միւհիմ պիր մէմուրիյէթլէ պու Թարաֆա ավտէթ իթմէքտէ պուլունտուղու մալիւմ տիր:

Վիէննատան ալընան խապէրլէր միւշարէլէյհին տիրայէթինտէն վէ զաթը հազրէթը Բատիշահինին թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթինէ մազհարիյէթինտէն, պու մէսէլէնին հալլինէ մուվաֆֆագ օլաճաղընա մէմուլ իտէյօրլար, վէ պու պապտէ իւմիտլէր վէրիյօրլար:

Պիր րիվայէթէ կէօրէ, Ալէմանիա սէֆիրի Եունան մէսէլէսինին հալլի իչիւն եէնի պիր թէրթիպ թէքլիֆ իթմէյէ կէլիյօր իմիշ: Անճագ Պապը Ալիյի թահքիմը գապուլ իթմէյէ գանտըրմագ մէմուրիյէթիյլէ միւքէլլէֆ օլմասը տախի մէմուլ տըր:

Էլհասըլ թահքիմ մատտէսի չիմտիլիք բէք կիւճ կէօրիւնիւյօր իսէ տէ, կիթտիքճէ քէսպը գուվվէթ իթմէքտէ օլան մուհարէպէնին վէ օ մուհարէպէնին սէպէպիյէթ վէրէճէյի սաիր զաիլէլէրին էօնիւնիւ ալմագ իչիւն պաշգա չարէ տախի պուլունմամաղընտան, Եվրօբանըն՝ պունուն իճրասընա մուվաֆֆագ օլաճաղը, վէ պու նիյէթտէն բէք գօլայ վազ կէչէմէյէճէյի մէմուլը գավի տիր:

Եունան տէվլէթի չիմտիքի հալտէ թահքիմը գապուլ իթմէմէքտէ Պապը Ալիտէն տահա զիյատէ սէպաթ վէ իսրար կէօսթէրմէքտէ կէօրիւնիւյօր իսէ տէ, պիզ պու պապտէ Բարիզին Թան ղազէթասընըն ֆիքրինտէյիզ:

Պու ղազէթա տէյօր քի, Եվրօբա՝ Պէրլին գօնֆէրանսընտա Եունանա զիհատէ եէր վէրմիշ, վէ օ գօնֆէրանսըն գարարընա պիր հիւքմը գաթի սուրէթինի վէրմէք իսթէմիշ օլտուղունտան, Եունան օ եէրլէրէ քէնտի միւլքի նազարըյլա պագմագտա պուլունմուշ տըր: Պինաէն ալէյհ, չիմտի օ եէրլէրի ազալթաճաղը չիւպհէսիզ օլան պէօյլէ պիր գօնֆէրանսը քէնտի րիզասըյլա, վէ պիր մէճպուրիյէթը սահիհէ կէօրմէտիքճէ, գապուլ իթմէք իսթէմէյէճէքի աչիքեար տըր: Անճագ, մուհարէպէնէ կէլինճէ հալտէ, օ մուհարէպէնին ինթաճ իտէճէյի հալէ, եանի մաղլուպ օլտուղու թագտիրտէ, պիր չէյ գազանմայաճաղտան պաշգա, թրագի վէ Թագվիեէթ իթմէրին տախի մէճպուր օլաճաղը քէնտիսինէ անլաթտըրըլըրսա, իհթիմալ թահքիմ գօնֆէրանսընըն գարարընա րազը օլաճագ տըր:

Պիզ տախի թէսմին էյլէյա պու ֆիքրտէյիզ. չիւնքի Եունան՝ մաղլուպիյէթի թագտիրինտէ տախի, Եվրօբանըն միւտախէլէ վէ չէֆաաթըյլա թրագի գազանմագ իւմիտինտէ տիր: Պունտան գաթի իւմիտ իտինճէ, Եվրօբա թահքիմընըն վէրէճէյի գանաաթ իտէճէկինտէ չիւպհէ եօգ տըր:

Բուսիա կազէթալարը՝ Եունան իլէ տէվլէթը Օսմանիյէ պէյնինտէ պիր մուհարէպէ վուգուա իպտիմագ իսթիմէսուպ, Եունան թէտարիքեաթընըն եալընըզ քէնտիսինէ վէրիլէճէք արազինին զապթ ու իշղալը մագսէտինէ մէյլի օլտուղունը պէեան, վէ Եունանըն պու թէտարիքեաթընը Գարատաղըն պունտան էվվէլքի թէտարիքեաթընա գըյաս իտիյօրլար:

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ճումաա կիւնիւ Մապէյնտէ ինթիմա իտէն մէճլիսը վիւքէլատա Եունան մէսէլէսինէ տաիր սիւֆէրա սալթանաթը Սէնիյէյէ իրսալ պույրուլաճագ միւզաքէրէի ումումիյէնին թահրիրինէ գարար վէրիլմիշ օլտուղունու վէ օ աքչամ վէ եա երթէսի սապահ իրսալ օլունմուշ օլաճաղընը Վագիտան նագլէն եազմըշ իտիք:

Ալընան մալիւմաթա կէօրէ, միւզաքէրէի ումումիյէի մէզքիւրէնին պազը ֆըգրէլէրի եէնիտէն միւզաքէրէյէ միւհթաճ կէօրիւլէրէք, հէնուզ իրսալը վուգու պուլմամըշ տըր:

Միւզաքէրէ մահզա սիւֆէրայի սալթանաթը Սէնիյէյէ թալիմաթ օլարագ կէլէմէլիյ օլտուղունտան, գապինէթօլարա ասլա թէպլիղ օլունմայըպ, եալընըզ միւնտէրիճաթը չիֆահէն պէեան օլունաճագ իմիշ:

Սօֆ նամ Ֆրանսըզ կազէթասընըն պէյանընա կէօրէ, Թիւրքիա իլէ Եունան պէյնինտէ պիր մուհարէպէ զուհուրունտան էվվէլ Թունա գօմիսիօնունտան տօլայը պիր պէօյլէ իխթիլաֆը տահա չըգաճաղը չիւպհէսիզ իմիշ:

Տէրսաատէթտէ պուլունան գուրա էֆրատընտան պու հաֆթա տախի պիր խայլը նէֆէրին Սէլանիք վէ Ղօլօս Թարաֆլարընա կէօնտէրիլէճէյի իշիտիլմիշ տիր:

Թէրճիւմանը Հագիգաթ պէր վէճհը աթի օգունմագտա տըր:

«Հաքէմ գօմիսիօնընա տաիր հիչ պիր տէվլէթ Թարաֆընտան Պապը Ալիյէ րէսմի վէ եա նիմ րէսմի պիր կէօնա թէքլիֆ վուգուա կէլմէմիշ օլտուղունու թէէմին իտէնլէր տէյօրլար քի, զաթէն տէվլէթլէր միյանընտա տախի պունա տաիր հիչ էսասէն պիլէ իթթիլաֆը էֆքեար հուսուլէ կէլմէյիպ, պու պապտէ պագը կազէթալարըն եազտըգլարը չէյլէր իսէ, Եունան զարարէթքէչլիյինտէն նէչէթ իթմիշ ասըլսըզ րիվայէթլէրտէն իպարէթ տիր:

«Կիրիտ ճէզիրէսինին միւպատէլէսի արազի կիպի պիր սուրէթը թէսվիյէնին Ալէմանիա Թարաֆընտան թէքլիֆ իտիլտիյինէ տաիր պու արալըգ չըգան սէօզ տախի միւնգաթի օլտու:»

Եվրօբա հաքէմ գօմիսիօնունըն թէշքիլինէ մուվաֆագաթ կէօսթէրմէք՝ Պէրլին աստնամէսինին ահքեամընա մուղայիր պիր հարէքէթ պուլունմագ տիմէք օլաճաղընտան պահս իլէ Եունան տէվլէթի պու թէքլիֆէ մուվաֆագաթ կէօսթէրէճէքտիր. Մ. Թրիգուբիս ճանիպինտէն տէրմէյան իտիլտիյինէ, վէ հէնէզ վիւքէլա՝ մուամիլէյհին էֆքեարընա պուլունտուղունա տաիր Տէրսաատէթ Եունան սէֆարէթինէ պիր թէլկրաֆ կէլտիյի մէզմուն տըր:

Տիկէր պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Եունան տէվլէթի՝ տէվլէթը Օսմանիյէ իլէ տօղրուտան տօղրույա հալլը միւնազաաթ իչիւն միւզաքէրաթա կիրիշէ հազըր օլտուղունու իմա իտէյօր իսէ տէ, թասթիգէ միւհթաճ տըր: (Վագիթ)

Ալէմանիատան խարիճիյէ միւչավիրլիյի իչիւն տաավէթ օլունան Մ. Կէօչէր նամ զաթ էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթէ մուվասալէթ իտէրէք, տիւնքի բազար կիւնիւ Մապէյնը Հիւմայունա աղիմէթ իթմիշ վէ օրատան տա տէօրտիւնճիւ քեաթիպ Թէվֆիգ էֆ. իլէ պէրապէր Պապը Ալիյէ կիթմիշ տիր:

Միւշարիլէյհ Պապը Ալիտէ պուլունան վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթըյլա կէօրիւշմիւշ, վէ տէվաիրի կէզտիքտէն սօնրա ավտէթ իտուպ քէնտուսինէ պիր մահալ թախսիս օլունարագ պու կիւնտէն իթիպարէն մէմուրիյէթինէ միւպաշէրէթ իթմէսի մուգարրէր պուլունմուշ տըր:

Միւշարիլէյհ սիրլօմասի միւչավիրլիյի իլէ պէրապէր հուգուգ միւշավիրլիյինի տախի հաիզ օլուպ, չիմտիյէ գատար հուգուգ միւշավիրլիյինտէ պուլունան մէչհուր Մ. Թարէնին՝ մէմուրիյէթինտէն իսթիֆասը իթտիյի իչիտիլմիշ տիր:

Տէլի Մէհմէտին չուրուրընը թէտգիգ իչիւն ճումաա էրթէսի կիւնիւ խարիճիյէ միւսթէշարը Տատեան Ցարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրինին Թահթը րիյասէթինտէ վէ օժուզ պիր ազատան իպարէթ օլուպ եըրմիտէն միւթէճավիզ աթըրպ պուլունտուղու հալտէ իգթիզա իտէն թէտգիգաթը իճրա գըլընտըգտան սօնրա, տէլի Մէհմէտին էվվէլ վէ ախէր հագգըտա մէճնուն պուլունմուշ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր:

Բէիսը մէճլիս Տատեան Ցարութիւն էֆ. հազրէթլէրինին պու խուսուսատա սարֆ իթթիքլէրի մէսաի չայանը թէգտիր վէ թագտիր օլուպ, հիչ քիմսէնին չիւպհէսի գալմամըշ, վէ օլ պապտէ թանզիմ օլընան բաբօրթօտա թէտգիգաթը մէզքիւրէ մուֆասսալէն պէյան օլունուպ, բաբօրթօ՝ ազաըն քեաֆֆէսի Թարաֆընտան մէօհիւրլէնէրէք տիւնքի կիւն խարիճիյէ Նազարէթինէ Թագտիմ օլունմուշ տըր: (Վագիթ)

Լըբնան … նամ կազէթանըն ինթիյամ իւզրէ վէրտիյի պիր հավատիսէ կէօրէ, ճումաա կիւնիւնտէն պէրու, հէման սըրֆ իւմէրայի ասքէրիյէտէն միւրէքքէպ պիր հէյէթը վիւքէլանըն թէչքիլի հավատիսի չույու պուլունմուշ իմիշ:

Սէրասքէրըն պէյանընա կէօրէ իսէ, վիւքէլատէն եալընըզ պիրի թէպտիլ օլունաճագմըշ:

Հալ պու քի մէզքիւր կազէթալար պու հավատիսլէրի ճումաա էրթէսի կիւնքի նիւսխալէրինտէ եազմըշ օլուպ, պու կիւնէ գատար իսէ պունլարըն հիչ պիր ասլը չըգմամըշ տըր:

Զէրհէլը պէյլիք վաբօրլարընտան Օսմանիյէ նամ վաբօր տիւնքի կիւն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշ տիր:

Մէսմուաթա նազարէն, մէզքիւր վաբօր Իզմիր լիմանընա կիտէճէքմիշ:

Կէչէն բէրշէմպէ կիւնիւ Ալէքսանտըր Գարաճօտօրի բաշա հազրէթլէրի՝ Պապը Ալիյէ չաղըրըլըմըշ, վէ խարիճիյէ նազըրը Ասիմ բաշա իլէ խարիճիյէ միւսթէշարը Տատեան Ցարութիւն էֆէնտի հազարաթը իլէ էօր սաաթտան զիյատէ միւլագաթ իթմիշ տիր:

Հարպիյէ նէզարէթի՝ էլան սիլահ ալթընտա պուլունան ասաքիրին մէգտարը 150.000է պալիղ իթմէք իչիւն պիր բլան թանզիմ իթմիշ օլմագլա, հիւքիւմէթը Սէնիյէ մէզքիւր բլանը մէվգըի իճրայա գօյ իթմէք թէսավվիւրինին թէտգիգ իթմէքտէ տիր:

Հարպիյէ նէզարէթի՝ Թէսալիա օրտուսու իչիւն 8,000 չատըրլ ուն միւպայէա իթմիշ տիր:

ՔԻՐԻՏ ԻՍԵԱՆԸ

Քիրտիսթանտան վագիթ խապէրլէրինա կէօրէ, Սիւննէ վիլաեէթինին պէօյլէ պէօյլէ Շէյխի Շէյխ Շիւքրուլլահ էֆէնտիյէ իրան Շահը Թարաֆընտան քէնտի խայթը տէսմի իլէ մուհարրէր պիր մէքթուպ, պիր Արապիսթան ատը վէ Լահօ չալընտան մամուլ պիր քիրգա իրսալ օլունմուշ տըր: Մուամիլէյհ չէյխ՝ Քիրտ գըլըճըմընա իւլթիֆաթ իյլէմէտիյի իչիւն, Շահը միւշարիլէյհ Թարաֆընտան քէնտիսինէ այրըճա պէյանը մէմնունիյէթ օլունմուշ տըր:

Ճէլալէտտին … րիվայէթինէ կէօրէ, Շէյխ Իւպէյտուլլահ՝ իսթիրտատ իտիլէն չիմտիյէ գատար էլէրինտէ հարէքէթ իթմէյիպ, մուհարէպէտէ անճագ մախտումլարը Շէյխ Ապտուլ Գատէր վէ Շէյխ Մէհմէտ Սաատ Համզա ազա իլէ պէրապէր պուլունմուշլար ըմըշ:

Մէսմուաթա կէօրէ, տէօրտիւնճիւ օրտու միւշիրի Նազիֆ բաշա հազրէթլէրի նէֆսը Հէքքեարիյէ վարըլ օլարագ, սիրքէթլարը աղէմ Հիւսէյին խան իլէ Քիւրտ խանընա տաիր միւզաքէրաթտա պուլունմըշ տըր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մալիյէ նազըրը Թէվֆիգ բաչա հազրէթլէրի կէչէն ճումաա կիւնիւ պապը մէմուրինի մալիյէտէն միւրէքքէպ պիր մէճլիսի մախսուս աքտ իտէրէք, բըլահըթը մալիյէ հագգընտա միւզաքէրաթը միւհիմմէ ճէրէյան իյլէմիշ վէ մէճլիս կիճէ սաաթ 3էտէք տէվամ իթմիշ տիր:

Տիւնքի կիւն տախի միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին Թահթը րիասէթինտէ վէ նէզարէթը միւշարիլէյհա մէմուրլարընտան միւրէքքէպ պիր մէճլիս աքտը իլէ, չիմտիյէ գատար սուրէթը մունթազամէտէ իտարէ հալ օլունմաեան վէրկիլէր հագգընտա պազը թէտապիրէ իթթիխազը իլէ սէնէի ճէտիտէ մալիյէ պիւտճէսինտան իթիպարէն եէնի պիր ուսուլու թէտպիր վէ թէֆթիշէն մէվգըի իճրայա գօյմագ զըմնընտա պագը միւզաքէրաթտա պուլունուլմուշ տըր:

—Իրան տէվլէթինին Վիէննա սէֆարէթի պիրինճի քեաթիպի Միրզա Հասան էքի մահ ագտէմ մէմուրիյէթինտէն ինֆիսալ իտիլիպ, էէրինէ Մ. Արթաքի նամընտա պիր զաթ թային օլունմուշ իտի: Վիէննատա պուլունան իրան սէֆիրի Նէրիման խան մէզկուրէն մէմէքէթի ճանիպինէ ազիմէթ իթտիյինտէն, մուամիլէյհ Մ. Արթաքի մասլահաթկիւզար թային գըլընմըշ տըր:

—Զանագ գալէսինտէ պուլունան էէնի գուրա նէֆէրաթընը ալըպ կէթմէք կէօթիւրմէք իւզրէ պու հաֆթա էէմէք միւթէմէճճիհէն հարէքէթ իտէճէք պօսթա վաբօրընըն օրայա օղրայաճաղը խապէր ալընմըշ տըր:

—Պէյօղլունտա վագը Պօնմարչէ իթթիխալինտէ մէչհուր Մ. Շավէնին մաղազասընտա էնգազը ումումիյէէ վազ օլունան էքի թարաֆընտա հէյլէրլէր իլէ բիրինճտէն մամուլ սիմ Թագլիտէ նէֆիս պիր գըլթա սաաթ պիր պուչուգ սէնէտէն պէրու եէտի պին ֆրանգ … օլտուղու հալտէ, տիւնքի կիւն սաաթ ալթը րատտէլէրինտէ պիր խայըր միւթէճասիրան հազըր պուլունտուղու հալտէ, բէյանտօսը քէչիտէ օլունարագ 70 նումէրօլը պիլէթէ իսապէթ իթմիշ տիր: Իչպու պիլէթին համիլի Եսայեան էֆէնտիլէր օլտուղու իչիտիլմիչ տիր:

—Խապէր ալընտըղընա կէօրէ, պու կիւնլէրտէ Աթինատա Եունանլըլարըն էսկի ատէթլէրի իւզրէ պէօյլէ պէօյլէ նիւմայիշլէր իճրաըն, վէ պու գատար ասաքիրին Թօբլանմասը՝ մէմէքէթի պէօյլէ պէօյլէ ֆէտաքեարլըգլարա մէճպուր իթմիշ պէհանըյլա մուխթալա մուհարէպէ Թալէպի մուսամահ իմիշ: (Վագիթ)

—Եանիա ֆըգարի ասքէրիյէսի իչիւն Մանասթըրտան Թէրթիպ վէ իրսալ օլունան պիր պաթմաթարիա սահրա Թօբու Եանեայա վասըլ օլմուշ տըր:

—Մէքթէպը Թըպպիյէ իչիւն պուքէրրէ միւքէմմէլ պիր տախիլի նիշանէմէսի Թանզիմ օլունտուղու իչիտիլմիչ տիր:

—Գալաթա ինհիսար իտէն Թունա մուխթէլիթ գօմիսիօնը՝ ալաֆրանկա տէկտեմբերին 27ինճի կիւնքի իճթիմալընա գօմիսիօն մէմուրլարընա տաիր օլան լայիհա իւզէրինէ միւզաքէրէ իթմիշ տիր:

Գօմիսիօն Թարաֆընտան պիր միւֆէթթիշ իլէ միւֆէթթիշ մուավինի Թայինինէ գարար վէրիլմիշ տիր:

Գօմիսիօն լայիհայի մէզքիւրէնին պազը մատտէլէրինի տախի գապուլ էյլէմիշ տիր:

—Կէլէճէք չարշէնպէհ կիւնիւ, հասըլաթը ֆագիրլէրէ Թէվզի օլունմագ իւզրէ, Ասիրէթ Տօրգաս տը Բէրա նամ ճէմիյէթ Թարաֆընտան Պէյօղլունտաքի միլէթ պաչչէսինտէ չէնլիք իչիւն պիր պալօ վէրիլէճէյի իչիտիլմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իլան իթտիկլիմիզ վէճհլէ տիւնքի կիւն Պէյօղլունտա Գըրնավուլլատա քէային Ասօրի քիլիսէսինին թագտիս րէսմի սուրէթը մութանթանէտէ իճրա օլունմուշ իսէ տէ, էէրիմիզին միւսաատէսի օլմամըղընտան, զիքրը մէզքիւրէնին մուֆասսալէն Թարիֆինի թէէխիր իթմիշիզ տիր:

Կիլիկիա կաթողիկոսը վեհաշնորհ Տ. Տ. Մկրտիչ Սըրբազան հազրէթլէրի կէչէն չարշէնպիհ կիւնիւ մալէթինտէ պուլունան Արժ. Ներսէս վարդապետ մարիֆէթիյլէ քէնտի րէսմի բաբօրթօսունու Բաթրիգխանէյէ վարչական խորհուրդա իրսալ իթմիշ տիր:

Մըսըր մէսէլէսինտէն տօլայը հէր նէ սիւվալ օլունաճագ իսէ, Թահրիրէն ճէվապ ալմագ իւզրէ, Թահրիրէն սօրուլմասընը Գեր. Տ. Մեսրոպ Արքեպիսկոպոսըն՝ Ազգ. Վարչութիւնտան Թալէպ իթմիշի, վէ վարչութիւնըն տախի՝ պու թէքլիֆի մաքպէլիյէթէ գապուլ իթմիկի վէ պու մէսէլէնին Թահրիրէն միւզաքէրէսինէ Ս. Ժողովբօրթօսընտան սօնրա պաշլամաղը վաատ էյլէտիկի իչիտիլմիչ տիր:

Տիւնքի բազար կիւնիւ կրօնական խորհրդական Գեր. Իզմիրլեան Մատթէոս Սըրբազան իւսքիւտարտա Ս. Կարապետ քիլիսէսինտէ Թաշրա իչիւն էքի բաբազ Թագտիս իթմիշ տիր:

Իւսքիւտար կրթասիրաց Ընկերութիւնը Թարաֆընտան իլան օլունտուղը վէճհլէ, տիւն կիճէ գեր. Խորէն Նարպէյ Լուսինեան Սըրբազան՝ մէզքիւր Ընկերութիւնըն Ս. Խաչ մէքթէպի իթթիխալինտէ քէային Լսարանընտա պիր նութգ իրատ էյլէմիշ, հիչ պիր սէնէ մէմուրիյէթը րուհանիյէ իլէ Պուլկարիստան վէ Րումանիա վագը օլան սէյահաթընը նագլ ու Թարիֆ իթմիշ, վէ օրալարտա պուլունան միլլէթտաշլարըմըզըն միլլէթ նօգթայը նազարընտա նէ տէրէճէ սէֆիլ պիր հալտէ պուլունտուգլարընը պագը միւթալէաթլա պէրապէր արզ ու պէյան էյլէմիշ տիր:

Իչպու ճէմիյէթտէ կէրէք գիւքիւր վէ կէրէք նիսվանտէն իւչ տէօրթ եիւզէ միւթէճավիզ սամիին հազըր պուլունմուշ տըր:

Սապըգ Գալաթա կալուածոց Հոգաբարձութիւնը զէմանընտա սապըգ Ազգ. Վարչութիւնըն՝ Գալաթա մէքթէպինէ մահսուս ճէպ լիրա վէրիլմէսինէ տաիր վէրտիկի գարարը չիմտիքի կալուածոց Հոգաբարձութիւն գապուլ իթմիշ օլունտուղընտան Գալաթա Թաղ. Խորհրդընա իչար իթմիշ իսէ տէ, մէրգումէ Թաղ. Խորհուրդ՝ մըգտարը մէզքիւրուտէ օլան մէպլաղըն մագսէտէ քիֆայէթ իթմէյէճէկինի, վէ մէքթէպը մէզքիւրըն հիւսնիւ իտարէսի իչիւն հիչ օլմազսա այտա գըրգ լիրա գատար Թախսիսի իճապ իթտիկինի, վէ գօթէն Թաղ. Խորհուրդ սանտըղընտաքի մէվճուտը մէքթէպէ սարֆ իտիլմիշ պուլունտուղը, Վարչութիւնա միւրաճաաթ իթմէք իչիւն իչպու օն պէշ լիրա գարարընըն Թահրիրէն քէնտուսինէ պիլտիրիլմէսինի մէզքիւր կալուածոց Հոգաբարձութիւնտան Թալէպ իթմիշ, վէ իլթիմասընը տախի կալուածոց Հոգաբարձութիւն՝ գարարը մէզքիւրի Թաղ. Խորհուրդա պէյան իթմէմիշ, վէ Թաղ. Խորհուրդ տախի օ հալտէ Ազգ. Վարչութիւնա միւրաճաաթ էյլէմիշ տիր:

Ումարըզ քի, Ազգ. Վարչութիւն՝ Գալաթա Թաղ. խորհուրդունուն մահիյէ գըրգ լիրատան իպարէթ օլան Թալէպի հագգընտա վէրէճէկի րէյ վէ գարարը սէրինճէ մէշէէ պըրագմայըպ, պու հալը միւչէվվէշտէն մէքթէպին իտարէսի տահա զիհատէ ֆէնալաշմասընը վէ քեամիլէն խարապ օլմասընը մունիա օլմագ, վէ պիր սաաթ էվվէլ գարարը գաթիսինի մէզքիւր Թաղ. Խորհուրդա Թէպլիղ իտէր:

ԻԼԱՆ

Թագարրուպ իտէն էօրթուլար մինասէպէթիյէ իճրասը միւթատտէն օլան վիզիթա վէ թէպրիքլէրտէն մուաֆ օլմագ իւզրէ, միլէթիմիզ էրմէնի Գաթօլիքլէրինտէն Բանգալթիտէքի Ս. Յակոբ խաստախանէսինէ իանէ իթմա իտէն զէվաթըն էսամիսի աթիտէ մուհարրէր տիր.

	Մճ. ղշ.
Սաատէթլու Թընկըրղատէ Եավէր բաշա	1
Ալլահվէրտիզատէ Յովսէփ պէյ	2
Ապտուլլահզատէ Միքայէլ էֆէնտի	1

(Մեծոր)

Շու աթիտէքի մէքթուպը Վարչական խորհուրդըն նազարը տիգգաթէ արզ իտէրիզ:

Կոչնակ Հայոց …

Ազգային Ընդհ. Ժողովոյ նորոգ քուէարկեալ Վարչական կազմակերպութեան օրէնքը կը ներէ՞ որ՝ Վարչական խորհրդականութեան մէջ աթոռ ունեցող մը, Թաղային հոգաբարձութեան ազգային մարմնոյ մը մէջ ալ պաշտօնակալ դեր ունենայ, կ՚ուզէ այդ դերը՝ առժամանակեայ գոյն ունենայ, կ՚ուզէ մշտնջենաւոր:

Դիտող

Քուզկունճուքէն Հայ մը

22 դեկտ. 1880
Ի Գատը-Քէօյ:

ԳԱՎԳԱՍԻԱ
ՎԷ
ՌՈՒՍԻԱ ԷՐՄԷՆԻՍԹԱՆԸ

Շէհրիմիզտէ Թապ ու նէշր օլունտուղու մալիւմ օլան Թ.. կազէթասընըն տէօրթ կիւն ագտէմքի եանի կէչէն բէնճէնկիւն կիւնի նիւսխասինտէ աթիտէքի չայանը տիգգաթ մէքթուպու օգումաճաղըզ տըր․

«Պաթում 20 գէկտ.

«Գավգասիաթա իշլէրին չիմտիքի հալինի՝ օրաթա իշլէրին պունտան օն սէնէ ագտէմ պուլունտուղու հալ իլէ մուգայէսէ իտէնլէր ղայէթ միւհիմ պիր քէյֆիյէթ միւշահէտէ իտէճէքլէր տիր, քի պու տա, մէմլէքէթի մէզքիւրէնին ղապթընտան պէրու Ռուսիանըն Էրմէնիլէր հագգընտա իթթիխազ իթտիյի բօլիթիգատա պիր Թէպէտտիւլ վուգու պուլմուշ օլմասը մատտէսի տիր։ Հէր քէսի վէ հէր չէյի էգսէր տէֆա չէտիտ վէ զալիմանէ պասէթալար իլէ Ռուսլաշտըրմագ ուսուլունուն արթըգ մէվգիի ալիյէտէ Թարաֆտարլարը պուլունմայօր կիպի կէօրիւնիյօր․ արթըգ, միլլի նօգթաի նազարտա աշչօգ էհէմմիյէթի պուլունան մէսէլէլէր հագգընտա էօլիւլէր կիպի սիւքիւթ սագլամագտա մէճպուր օլտունլար տէյի Էրմէնի կազէթաճըլարընըն վէ խաճէկեանըլըն վէ բաքազըլարընըն աղզընա պիրէր պաղ գօնմայօր (Գավգասիաթա)։

«Յահա եագըն վագթա գատար ույանըգ (Ռուս) բօլիսի, չու եա պու միլլի մագսատէ հարէքէթ իթմէք իսթէյէն ատէմլէրի տէվլէթ խայինի մագամընտա իխպար եախօտ Թէվգիֆ իտէր իտի, վէ Մաթպուաթ իտարէսի, տէրէճէի նիհայէտէ սէրթ օլուպ, նէշրիյաթը վագըա իչինտէ պիր Էրմէնի վաթանը ֆիքրինի ույանտըրապիլէճէք հէր քէլիմէյի հազֆ իտէր իտի, վէ Էրմէնի մէքթէպլէրինտէ Էրմէնիսթան Թարիխի քիթապլարընտան տէրս վէրիլէպիլմէք իչիւն, էվվէլճէ միւսաատէ իսթիհսալը լազըմ իտի, վէ պու միւսաատէ տախի կիւճ իլէ վէրիլիր իտի, վէ Էրմէնի կաթօղիկոսու պիլէ, Ռուսիա խարիճինտէ միւթէմէքքին միլլէթտաշլարընա իտէ կէօնտէրմէք իչիւն հիւքիւմէթտէն մէզունիյէթ իսթիհսալընա մէճպուր իտի, վէ նիհայէթ Էրմէնի մէքթէպլէրինտէ լիսանը մատէրզատըն Թալիմ ու Թէտրիսինի լաղվ իթմէք իչիւն Թէշէպպիւսաթ վագի օլուր իտի։ Վէ պէօյլէճէ, Էրմէնի միլլիյէթինէ գարշը Ռուս հիւքիւմէթի չէտիտ պիր մուհարէպէ աչմըշ իտի։ Ֆագաթ պու կիւն արթըգ օ չէյլէր գալմամըշ տըր։ Էրմէնիլէր չիմտի հիւրմէթ վէ հաթթա հիմայէյէ չայէսթէ Թէլագգի օլունույօրլար․ Սահիհ տիր քի, Էրմէնիլէր սըրֆ էֆրատ նազարը իլէ քէնտիլէրին իղտար գապուլ իթմէզ օլան իսթիտատլարընա մէպնի հէր վագըթ ազիմ իթիպարը հայիզ պուլունմուշլար իտի․ Ֆագաթ չիմտի պիրճէ պիր ճէմաաթ վէ պիր միլլէթ նազարըյլա Ռուս հիւքիւմէթի անլէրէ միւմքին մէրթէպէ ուլուվվը ճէնապլա միւսաատէ կէօսթէրիյօր․ Շու բօլիթիգա Թէպէտտիւլիւ պա խուսուս սօն մուհարէպէտէն պէրու կէօզէ վուրուր օլմուշ տըր․

«Պէն կէչէնտէ Թիֆլիսէ կիթմիշ իտիմ, վէ Էրմէնի ճէմաաթընըն հէր սընըֆընտա բէք չէտիտ պիր հարէքէթ կէօրտիւքտէ Թէաճճիւպտէ գալտըմ։ Թիւրքիաթա վագի օլան հալլէր իւզէրինէ Թիֆլիս Էրմէնիլէրի միւպալաղալը սուրէթտէ պահսլար իտէեօրլար, վէ վիլայէթտան վարիտ օլան մէքթուպլարտան անլաշըլտըղը կէօրէ, Գավգասիանըն՝ Էրմէնիլէրտէն մէսքիւն օլան չէհիրլէրինտէն քեաֆֆէսինտէ այնի հարէքէթ հիւքմ իթմէքտէ տիր, վէ Թիֆլիս չէհրինտէ էլլի պին Էրմէնի սաքին օլմագտա պուլունուպ, պու խէյնվաթ ճինստէն միւրէքքէպ օլան Թիֆլիս էհալիսինին իքի սիւլսիւսիւնէ օլտուղունտան, պու չէհիր հարէքէթի մէզքիւրէյէ պիր մէրքէզ օլմուշ տըր կիպի կէօրիւնիյօր․ Քիւչիւք—Ասիա գահրեմանլարընը վէ մէքթէպլէրի իչիւն հէր եէրտէ իանէ տէֆթէրլէրի քիւշատ օլունույօր․ Էքսէրիսի Ալէմանիանըն էն էյի մաարիֆ միւէլլիֆլէրինտէն Թէրճէմէ օլունմուշ մէքթուպիյէ իպթիտայիյէ քիթապլարընը Քիւչիւք—Ասիայա էհվէն ֆիյաթլա եօլլամագ նիյէթինտէ վէ Ռուս հիւքիւմէթինին միւսաատէսիլէ Էրմէնիլէր պիր ընկերութիւն Թէշքիլ իթթիլէր․ (Թիֆլիս) Էրմէնի կազէթալարը, սաթըճըլարընըն միգտարը արթմագտա օլտուղունու իսպաթ իտիյօրլար, քի պու տա էյպէթթէ կիւնտէն կիւնէ սէրպէսթ պիր լիսան գուլլանմալարընտան օլմալարընըն սէմէրէսի տիր։ Մուհարրիրի (Գրիգոր Արծրունի,) միւթէվէֆֆա Էրմէնի Ժէնէրալը Արծրունինին մախտումու օլուպ Ալէմանիա Տար—իւլ—Ֆիւնունլարընտա Թահսիլի ուլում իթմիշ օլան Մշակ նամ հէր կիւնլիւք կազէթա, քի էն զիյատէ սաթըլան կազէթա տըր, Էրմէնիճէ լիսանը մատէրզատըն Թալիմի բէք միւհիմ օլտուղու հագգընտա ախիրէն պիր Թագըմ պէնտլէր նէշր իտուպ, Էրմէնիճէ լիսանը Էրմէնի միլլիյէթինին էն ալէա մուհաֆըզը օլտուղունու իսպաթ իթմի, վէ էօյլէ միւթալաալար տէրմէյան էյլէմի քի, պունտան ագտէմ կազէթանըն տա մուհարրիրինին տէ ճէզալանտըրըլմասընը միւճիպ օլապիլիր իտի․ Բէք միւթէպէր պիր "այգ" րիսալէ օլան փորձ՝ հէման հէր նումէրօսընտա, Էրմէնիլէրին էն մէշհուր վէ էն զիյատէ Թէվէճճիւհ քէսպ իթմիշ օլան չաիրլէրինտէն Գամառ Քաթիպա իմզալը պիր շաիրին էն չէտիտ վաթանպէրվէրլիք տուշզըլուշլա գալէմէ ալտըղ օլտուղու պիր չիիրի նէշր իտէյօր։ Էրմէնի քիլիսէսինին րէիսի էքպէրի օլան կաթողիկոսըն Էջմիածին նամ քէօյ մատրուֆ իգամէթկեահընտա այտա պիր տէֆա չըգան Արարատ նամ Էրմէնի րիսալէի րուհանիյէսի, քի կաթողիկոսըն միւրէֆֆիճի էֆքեարը տըր, կաթողիկոս իչիւն բէք վասի պիր սէլահիյէթ քէսպ իթթիրմէք իսթիտատընտա պուլունույօր, էօյլէ քի, պու սէլահիյէթ Ռուս հուգուգունտան խարիճտէ տէ միւէսսիր իճրա օլունապիլէ․ Թիֆլիստէ Մշակ իսմինտէ պիր կազէթա տա վար տըր քի, Թիւրքիա Էրմէնիլէրինէ սապըր իթմէք նասիհաթընը վէրիյօր, վէ մէզքիւր Էրմէնիլէրի մէյուսիյէթէ վէ ֆէվգէլատէ Թէտապիր իթթիխազընա սէվգ իտէն Մշակ կազէթասընըն աքսի իտտիաատա պուլունույօր։

«Պու կազէթալարըն քեաֆֆէսի Էրմէնի ահալիսի մլյանընտա չէտիտ պիր հարէքէթ հասըլ իթմէքտէ իսէլէր տէ, Ռուս հիւքիւմէթի գայտ իթմէզօր կիպի կէօրիւնիւյօր․ Ֆագաթ հուտուտումըզ իւզէրինտէ սիւքիւնէթը քեամիլէ հիւքիւմ իթմէսինի արզու իթմէքտէ օլտուղունտան, պիզճէ միւճիպի էնտիշէ օլապիլէճէք պիր չէյ չու տըր քի, աշըլ Ռուս կազէթալարընտան պիր գըսմը, Ասիա Խրիսթիեանլարընը միւթէճավիզ մէսայիլին քեաֆֆէսինտէ Էրմէնի կազէթալարը յլա իթթիֆագ իթմէքտէ տիր։ Կոլոս կազէթասընըն մուխպիրի հէր վագըթ Էրզրումտէն մէքթուպ եազըպ, իշպու Ասիա Խրիսթիեանլարընըն չէքտիքլէրի սէֆալէթի պէր Թաֆսիլ պէեան իտէեօր, վէ պու տա էօյլէ Թասվիրաթլա քի, կազէթայի մէզքիւրըն քեաֆֆէսի գարիլէրինին ղըզղապը ազիմինի միւճիպ օլույօր։ Ռուս մաթպուաթը տահա իլէրի կիտիյօր, վէ Թիւրքիանըն էյալէթը Էրմէնիյէսինտէ Ռուսիանըն աղլէպիյէթի նուֆուզունը Թէէսիս իլէմէք ֆիքրինի աչըգտան աչըգա իլթիզամ իտիյօր․ Պու պապտէ, էն զիյատէ օգունանը պուլունան վէ էն զիյատէ միւթէպէր օլան Ռուսքի—Միր նամ մէճմուա ի րիսալէսինին նէշրիյաթը իւզէրինէ նազարը տիգգաթ ճէլպ իթմէքլէ իքթիֆա իտէրիմ։ Շէօյլէ քի, պու րիսալէ, տէվլէթը Օսմանիյէնին ահվալը տախիլիյէսինտէն մուֆասսալէն պահս իթմիշ օլտուղու պիր պէնտի մախսուսընտա, հէման պու մէմլէքէթի սիւքիւնէթ իթմէսինին հիւքիւմէթինէ ղայէթ ճիտտի սուրէթտէ Թավսիյէ իտուպ, տէմիշ տիր քի, Թիւրքիա Էրմէնիլէրինին Ռուսիայա մէյլ իթթիրմէք իչիւն Արմէնօ—Ռուս գավմընըն (եանի Ռուսիա Էրմէնիլէրինին) էն իլէրուտէ օլան գըսմընը Գավգասիատա Թօբ իթմէք չալըշմալը, վէ չիւնքի էօյլէ պիր բօլիթիգանըն նատիճէ մուվաֆֆագիյէթ օլմասը իչիւն Ռուսիա Էրմէնիլէրինին Թալիմ ու Թէրպիյէսէ քեամիլ Թէրագգիլէրինէ իղտիմամ օլունմաղըտան, Ռուսիա մէարիֆ նազըրը տէրհալ Թիֆլիստէ պիր Էրմէնի Տար—իւլ—Ֆիւնունը քիւշատ իթմէլի տիր։ Մշակ կազէթասը օլպապտէ տէմէ քի, «Թիֆլիստէ պիր Տար—իւլ—Ֆիւնուն (Համալսարան) Թէէսիսինէ, պիզ սըրֆ միլլի նօգթաի նազարը յլա պագմագտայըզ։ Վէ պիզիմ արզուլարըմըզ, տէվլէթին մէնաֆիինէ քեամիլէն մուվաֆըգ օլտուղունը մաալ մէմնունիյէ կէօրիյօրըզ։ Պու սէպէպտէն նազարը արզու իտէրիզ քի, մէզքիւր Տար—իւլ—Ֆիւնունտա տէրսլէր այնի վագըթտա հէմ Ռուսճա վէ հէմ Էրմէնիճէ վէրիլսին։»

«Էֆքեարըն պու տէրէճէ սէրպէսթիյէթ միւսաատէ օլունմասը, Ռուսիանըն րէճալը հիւքիւմէթինտէ պուլունանլարըն պիր վագըթտան պէրու հուրրիյէթպէրվէրլիք իպրազ իթմէլէրինէ միւսնէտ օլուպ, օրթատա պաշգա սէպէպ եօգ տըր տէյի իտտիա իթմէք միւմքին տէյիլ տիր․ Իմպէրաթօր Նիքօլանըն էլէրինի Թութմուշ օլան իմբէրաթօրըն եանի հիւքիւմէթինտէ իճրա օլունան ըսլահաթ նէ՛ տէրէճէ միւհիմ տէ օլսա, հէնուզ էօյլէ պիր միւսաատէքեար բօլիթիգայա սիւլիւք օլունույօր քի, ղայրը Ռուս գավմը մլյանընտա միլլիյէթ հըսսիյաթընըն գուվվէթ պուլմասընա բիղայէթ Թահամմիւլ էտիլէմէզ իմտի, չու վուգուաթ տիգգաթ օլունարագ, պաշգա պիր սէպէպ վար տըր տէյի զան օլունապիլիր, վէ զաթէն Ռուս կազէթալարընտան էն միւթէպէրլէրինին տէ նէշր իթտիքլէրի պիր չայիայա կէօրէ քէնտի միլլէթտաշլարը մլյանընտա էն զիյատէ քէօպը Թէվէճճիւհ իթմիշ օլան զաթ, կէնէ Լօրիս Մէլիգօֆ, անտարիպ Գավգասիա Խըրիսթիեանլարընտան (վալի.) Թային օլունաճագ տըր, վէ կօլօս՝ իլավէթէն տէր քի Գավգասիանըն չիմտիքի Խըրիսթիեան վալըսը հագգըն լազըմ օլան մէհարէթի հայիզ տէյիլ տիր։

Գավգասիաթա իշլէր չու մէրքէզտէ օլտուղու հալտէ, պու բօլիթիգանըն {Թէչէթթիւտատընտան Տիգրիս վէ Եփրաթ սէվահիլինտէ (Էրմէնիսթանտա) սաքին օլան ահալի իչիւն հասըլ օլաճագ նէթայիճ միւհիմմէյի նազարը տիգգաթա ալմալը տըր։ Հաթթա չիմտիտէն էօյլէ պիր ֆուրթունա ալամէթի կէօրիւնիյօր քի, վագըթ կէչմէտէն ● ֆուրթունանըն էօնիւ ալընմասընը ղայէթլէ արզու իտէրիզ, չիւնքի Ռուսիա չիմտիտէն Ասիա Խըրիսթիեանլարը իւզէրինէ տէ ազիմ պիր Թէէսիր իճրասընա մուվաֆֆագ օլմուշ օլտուղունտան, ըսլահաթա արթըգ ինանմամագտա օլտուգլարը սէֆիլ հալլէրինին եարտըմըյլա, չու Թէէսիր՝ Մօսգօֆ իտարէսինի օ Խըրիսթիեանլարա Թաթլը կէօսթէրէպիլիր։ Յահա պիր գաչ սէնէ էվվէլսի, Ռուսիանըն նամը Գավգասիա Էրմէնիլէրինտէն չէտիտէն պուղազ օլունուր իտի։ Թիւրքիաթա իսէ տահա զիյատէ պուղազ օլունուր իտի, վէ օրատա հիչ պիր Էրմէնի եօգ իտի քի, Չարըն Թէպաասը օլմագլըղա արզու իթմէ իտի․ Օլ վագըթ պիր իթիգատը ումումի վար իտի քի, տէվլէթը Ալիյէնին Թահթը հիւքիւմէթի իչլէրին հալը բըլահ օլաճաղընտան, պու բըլահը հալը Ռուսիանըն Թահթը հիւքիւմէթի արամագ մուխաթարալը տըր։ Ֆագաթ չիմտի արթըգ պու իթիգատ գալմամըշ տըր։ Պիր վագըթ քէնտիլէրին Թիւրքիաթա միւթէմէքքին գարընտաշլարընըն հալինէ հասէտ չէքէն Ռուսիա Էրմէնիլէրի, քի Մօսգօֆլարա էզ ճան ու տիլ լանէթ օգուրլար իտի, չիմտի տէյօրլար քի, Թիւրքիա Էրմէնիլէրի իլէ Ռուսիա Էրմէնիլէրինին հալինի մուգայէսէ իտէրէք, Ռուս հիւքիւմէթինին Թահթը Թէպաիյէթինտէ պուլունմագ, հէմհուտուտ մէմալիքին Թահթը Թէպաիյէթինտէ պուլունմագտան էվլա տըր։

«Շունու տա իլավէ իթմէք իսթէրիմ քի, քեաֆֆէի Էրմէնիան ինտինտէ էֆքեարը ումումիյէ Ռուսիայա բէք միւսաիտ պուլունտուղունտան, սէօզլէրի՝ էքիլմիշ պիր Թօխում կիպի իւզէրինէ տիւշէն ֆէնա Թօխումու կիպի Թէէսիրլի օլան Ռուսքի—Միր րիսալէսինին իթմա իթմիշ նասիհաթլարտան տիւշարը էնտիշէ օլմագ լազըմ կէլիր։ Ռուսիա նուֆուզունուն Թիւրքիա Էրմէնիլէրի իւզէրինէ իճրասընը մէն իչիւն միւէսսիր Թէտապիրլէր եօգ տէյիլ տիր։ Իմտի, Էրմէնիլէրին զիրաաթ վէ սընաաթլարընը հիմայէ իթմէք, վէ էմնիյէթլէրինի Թահթը Թէէմինէ ալմագ, վէ ֆագըր, Քիւրտլէր վէ Չէրքէզլէր գուրպինտէ, Էրմէնիլէրէ էօմիւրլէրինի խօշ իթէպիլմէք իչիւն լազըմ կէլէն Թէտապիրին իթթիխազընա միւսարաաթ իթմէլի տիր։»

Թ. Էֆքեար.—Ռուս հուքիւմէթինին քէնտի Էրմէնի Թէպաասընա չու արալըգ պիր միգտար միւսաատէ կէօսթէրմիյինէ վէ պիր տէրէճէյէ գատար սէրպէսթի իթմա իթտիյինէ տայիր Թ. մուխպիրինին վէրտիյի մալումաթըն սըհհէթէ մուգարին օլտուղու մէնապիի սահիհէտէն տախի Թատիգ օլունմուշ պիր քէյֆիյէթ տիր։ Ֆագաթ էկէր պու էհնի մէսէլէտէն մագսէտ, Թիւրքիա Էրմէնիլէրինի Ռուսիայա մէյլ իթթիրմէք տիր տէյի ֆարզ օլունուր իսէ, միլլէթտաշլարըմըզըն պու ումիտը անլամայաճագ գատար կէճ պէյի օլտուղլարընը իթիրաֆ իտէմէյիզ։ Պու կիւն խաֆի պիր բօլիթիգայա մէպնի, չու սէրպէսթիյի Գավգասիա վէ Ռուսիա Էրմէնիսթանը միլլէթտաշլարըմըզա իթմա իտէն տէվլէթ, օ բօլիթիգա իճրա օլունտուգչա, սէրպէսթիի մէզքիւրէյէ խիթամ վէրմէքտէ սէրպէսթ տիր։ Շու հալտէ, կէչմիշտէ Մօսգօֆ իտարէսինտէն Թիւրքիա Էրմէնիլէրի իչիւն հէր նէ մուխաթարա վար իտի իսէ, կէլէճէքտէ տախի մուխաթարա վագի օլուր․ վէ չիմտիքի հալտէ միւշահէտէ օլունան պիր Թէպէտտիւլի մէսէլէ պիզի ալտաթամազ։

Հալ պու քի, պիզ մէմուլ իթմէտիյիմիզ քի, Ռուս հիւքիւմէթի պու Թէրէֆֆիւհաթը պախէ Թահսավվուրըյլա քէնտի Էրմէնի Թէպաասընա պիր միգտար միւսաատէ կէօսթէրմէքտէ օլսուն։ Պու միւսաատէ մէսէլէսի, օ Թէրէֆֆիւ հէյէճանը միւճիպ օլամայաճագ պաշգա սէպէպլէրէ համլ իթմէպիլիրիզ։ Ռուսիանըն Տախիլիյէ նազըրը պու կիւն պիր Էրմէնի տիր, վէ քէնտի միլլէթտաշլարըյլա պիր մըգտար միւսաատէլի տավրանմասը Թապիի տիր։ Տիկէր ճիհէթտէն, չիմտիքի վագըթտա, էհնէ Լօրիս Մէլիգօֆըն իգտամաթըյլա Թէյին էտիլէն Գավգասիաթա, էհէմիյէթլի պիր Ռուսիաթա, հիւքիւմէթ Թարաֆընտան էվվէլքի գատար Թազիիգ կէօրիւլմէմէքտէ, վէ Թէքյի եադընըզ Էրմէնիլէր, իլա Թէպաասի սաիրէ Թախ պիր Թէրէճէ սէրպէսթիյէ նաիլ օլմագտա տըրլար։ Շու հալտէ, Թ. մուխպիրինին հէյէճանընա չօգլուգ իշթիրագ իթմէքտէ սէրպէսթիզ։

Պունունլա պէրապէր, աճապա հազըրէտ էճէտատը լիվազըմ կէօրիւլէն բըլահաթըն իճրասը, տէյիլ Ռուսիանըն, պէլքի սայիր Թէվէքքէլլէրին տէ մաատի վէ մանէվի միւթախաքիլաթընըն պիթիւն գարուլարընը գարամագտա էն ալա Թէտապիր օլտուղունտան, վէ եինէ պու բըլահաթ, մաճիլ օլտուղունու Թ. կազէթասընըն զանն իթտիյի իթմիգատը պիր գաթ տահա Թէչտիտ մէտար օլաճաղընտան, հէր խալիս Էրմէնի՝ պիր ան էվվէլ օ բըլահաթըն մէվգիի հուսուլէ կէլմէսինտէն պաշգա պիր արզուտա պուլունամազ։

ՎԱՐԴԱՆ

ԳՈՒՅՈՒՄՃՈՒ

Պէյօղլու Օթէլ տը Պիզանս գարշըսընտա Ն° 395

Մէզգիւր մաղազատա պուլունան քեաֆֆէի միւճէվհէրաթ ֆիյաթլարընտան Թէնզիլ օլունարագ, ֆիյաթը մագթուէսի իլէ ֆիրուխթ օլունաճագ տըր։

ՄՈՒՏՏԷԹԸ ՍԱԹԸՇ

8/15 Դէկտէմպէրտէն 3/15 Ցան-վարա գատար

Մաղազա աչըգ տըր սապահ սաաթ 4½ տան կէճէնին սաաթ 5 ինէ գատար․

ՍԷՐՎԷԹ ՎԷ ՀԱՄԻՅԷԹ

Սէրվէթ՝ պախթ ու իգպալըն պիր պախշայիշի բիւրրաաայիշի վէ տահա տօղրուսու ճէնապը Հագգըն պիր նիմէթը մախսուսէսի օլուպ, անճագ պու նիմէթը սամէտանիյէյէ մազհար օլան պէնիի ատէմ՝ հիւսնի խիթամը իլէ իհթիյաճլար, զարուրէթլէր, սէֆալէթլէր, ֆէլաքէթլէր տէֆ իտէճէք օլուր իսէ, հէմ Ալլահ վէ հէմ ինսան ինտինտէ տէրէճէի նիհայէտէ մագպուլ վէ միւթէպէր օլաճաղընտա զէրրէ գատար չիւպհէ եօգ տըր,

Վագըա էքսէրիա սէրվէթ ու սաման սահիպի օլանլար պէօյլէ պիր իմթիյազը րէպպանինին գըյմէթինի պիլմէյիպ, էմսալ ու ագրանընա իմտատ ու մուավէնէթ իթմէք չէօյլէ տուրսուն, քէնտիլէրի պիլէ օ նիյմէթի Թէլէֆ իտէճէք տէրէճէ սէֆահէթ իչինտէ իթմէզլէր, վէ նիհայէթը էօմիւրլէրինէ գատար իճրա իթտիքլէրի էֆալ ու մուամէլաթա խատ ու Թիգերար օլունաճագ հիչ պիր էսէրը խայր պրագմազլար․ Լաքին սահիպի սէրվէթ օլմալարըյլա պէրապէր, ֆագիրէթ վէ համիյէթ վէ չէֆգաթ իլէ մութթասըֆ պուլունան օլ զէվաթը մուազզամա՝ ճէնապը Հագտան քէնտիլէրինէ պախշ օլունան նիյմէթի, ինսանիյէթպէրվէրանէ պիր Թարզտա իսթիմալ իտէրէք, Ալլահըն Թէպէրրիւքեաթընա, ճէմիյէթը պէշէրիյէնին մէտհ ու սիթայիշինէ, վէ կիւրուհը ֆուգարա վէ միւհթաճինինին տախի տուալարընա նաիլ վէ մազհար օլուրլար․

Իշթէ մէմլէքէթիմիզ ասհապը սէրվէթ սէրամէտանընտան Մ. Ժօրժ Զարիֆի հազրէթլէրինին՝ պու գապիլտէն օլուպ, հազիգաթէն էօթէտէն պէրու կէրէք մէնսուպ օլտուղու Ռում միլլէթինէ վէ կէրէք միլէլը միւխթէլիֆէի սաիրէյէ իթտիքի քիւլլիյէթլի մուավէնէթը մատդիյէ վէ հըմայէի մանէվիյէսի՝ միւշարիւնիլէյհին չէօհրէթը չէֆգաթքեարանէ վէ համիյէթմէնտանէսինի չար ագթարը ալէմէ նէշր ու իչաա իթմիշ վէ զէմանէնին կրէսիւսի օլմասըյլա պէրապէր, ֆուգարա պապասը օլտուղունը տա իլան իթմէմիշ տիր։ Թէսէլլի օլունաճագ պիր զարուրէթ, մուավէնէթ իթիլէճէք պիր Թէէսսիւֆ ումումիյէ պուլունունճա, Մ. Ժօրժ Զարիֆի տայմա էն զիյատէ իանէ վէրէնլէր մլյանընտա պուլունտուղը կէօրիւլմէքտէ տիր․ Իշթէ պու Թէֆա տախի մէվսիմի չիթա միւնասէպէթիյլէ, չու գըշըն համիյէթ սըրֆաթ խուսուսի պիր ֆիլիլ ինսանիյէթքեարանէտէ պուլունմուշ տըր։ Շէօյլէ քի, Մ. Զարիֆի՝ եագաճագ քէօմիւրլէրի օլմայան միւհթաճինի տէրխաթըր իտէրէք, Սթամպօլա պիր կէմի քէօմիւր կէթիրթմիշ, վէ պատէհու պիր միւհթաճինին ճէտվէլինի իսթէյիպ էլէ կէչիրմիշ տիր․ Իշպու միւհթաճինին պէհէրի չիֆթէ պիր բուսուլա ախզ իտէրէք, պու բուսուլանըն պիր նիւսխասընի սէֆինէի մէզքիւրէտէ քէօմիւրին Թէվզիինէ մէմուր օլան քիմէսնէյէ արզ իտէճէք վէ տիկէր նիւսխասընը տէ գարտանա վէրէճէք տիր։ Մէրգում գարտան՝ վէրիլէն քէօմիւրի եիւզ գատար կէօթիւրմէք իչիւն ամէլէհանէն պիր համմալ վէրիր․ Իշպու մուամէլաթըն սէպէպի չու տըր քի, մէճճանէն վէրիլէն քէօմիւր՝ սուրէթը մունթազամէտէ Թէվզի օլունսուն․

Իշթէ պու զաթը համիյէթմաաբ-Ֆան՝ րիֆահ ու սաատէթին Թէրէգգի նիհայէսինէ պուլունմարագ, մէվսիմի չիթանըն չու չիտտէթլի էյամընտա սըգընթըղը վէ միւզէյյէն օտա վէ սալօնլարընտա օթուրուպ իսթիրահաթ իթթիքի սըրաթա, պիր ավուճ քէօմիւրիւն աղըրը չէքէն ֆուգարա վէ միւհթաճինի եանըն աթէշի էքսէր աղլամալը սէրվէթ գիպի քէօշէի ֆէրամուշտա պրագըլմալը տէրխաթըր իթմիշ, վէ խուսուսիյէ չու եօրթու կիւնլէրինտէ անլէրին մուավէնէթինէ չիթապ իտէրէք, վագըթ օլան Թէսէլլիյի պիր գաթ տահա գըյմէթտար էյլէմիշ տիր։

Հէման ճէնապը Հագգ նիմէթընի ֆազլէթ ու չէֆգաթը օլան պէօյլէ պիր ֆուգարաբէրվէր վէ ինսանիյէթբէրվար զաթըն գիւրչ մէթ հայաթընը պէրտէվամ իտուպ, տահա նիչէ իանէ վէ մուավէնէթլէրտէ պուլունմասընա միւսաատէ պույուրմասընը ումում նամընա օլարագ Թէմէննի վէ նիյազ էյլէրիզ․

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԷՐԶՐՈՒՄ

Մահալը մէզգիւր մուխպիրիմիզտէն մէվրուտ մէքթուպ տըր․

Կարին 22 Նոյմ. 1880

. . . Խմբագիր,

Ամսոյս 16ին Գաւառական Ընդհանուր Ժողով գումարեցաւ Առաջնորդարանի, որոյ օրակարգն էր տարեկան բացումն և քաղ. վարչութեան անդամոց ոմանց հրաժարականը։

Գեր. Նախագահը մի համառօտ ճառով ատեանը բացաւ (պատճէնը ներփակեալ կը ղրկեմ,) յորմէ յետոյ ժողովը խնդրոյ կարգին անցնելով վարչութեան անդամոց հրաժարականը ուշադրութեան առաւ և նկատելով թէ արդէն իրենց շրջանին լրման 4 ամիս մնացած է, չընդունեց զայն և չատ ստիպումներէ և թախանձանքներէ յետոյ վերջապէս յաջողեցաւ վարչութեան յանձնառութիւնը վերստանալ և որոյ համար յատին կանգնելով իր շնորհակալութիւնը մատոյց․

Նախընթաց օրը առ Գեր. Առաջնորդն հինգ ստորագրութեամբ մի հանրագրութեան պատճէն մատուցած ըլլալով, դի-

ւանին յանձնուեցաւ. Սոյն միջոցին պատգամաւորութեան մը ձեռօք 150 ստորագրութենէ բաղկացեալ ուրիշ հանրագիր մ'ալ ներկայանալով, Ամենապատիւ Պալլարեան էֆ. նիստը դանիտակ յայտարարեց և այս երկու հանրագրոց վրայ դարձաւ ժողովոյն ուշադրութիւնը:

Առաջինը կ'առաջարկէր նախ, մինչև ազգային տուրքը հաւաքուելով դրամները սնտուկին մէջ պատրաստ չլլին վարժարանաց միութիւն չըլլայ:

Բ. 1880 ներկայ տարւոյս ազգային սնտուկին հաշիւ և ելևմուտքը ցոյց տալ:

Գ. Գեր. Առաջնորդին ամսական չորսի այլ իւր իրաւունքներն ինքն ստանայ:

Դ. Նորեկ վարժուհեաց ամսականը առ այժմ ազգային սնտուկէն չորսի:

Ե. Վանքերը պայմանի տակ հոգաբարձութեանց յանձնել, զի 15 տարիէ ի վեր արդիւնք մը առաջ եկած չէ:

Զ. Անվայել արձանագրութիւն ունեցող անձանց պաշտօնն է քաշուիլը:

Ժողովը սոյն 5 ստորագրութիւնը իբր հանրագիր չճանչնալով բուն հանրագրութեան թուղթը պահանջեց ներկայացեալ պատգամաւորութենէն, որ փոքր ինչ դժուարանալէ յետոյ, վերջապէս բուն հանրագիրը երևան հանեց 140ի չափ ստորագրութեամբ: Բ. հանրագիրը վարժարանաց միութիւնը և անյապաղ բարեկարգութիւնը կը պահանջէր և ստորագրողք իրենց վրայ բաշխուած ազգ. տրոց գումարը պատրաստած ըլլալով պատգամաւորութեան մը ձեռօք ժողովոյն կը ներկայացնէին: Ամենապետը ի դիմաց ժողովոյն շնորհակալութիւն մատոյց և իրենց փափաքանաց գործադրութեանը աշխատել խոստացաւ:

Սոյն երկու հանրագրոց վրայ հարկ եղած տեղեկագրութիւնը ընելու համար 5 անդամէ բաղկացեալ մասնաժողով մը կազմուեցաւ և սորա տեղեկագիրը ստանալով պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն ընել 21 օր ետք գումարելի նստին թողուեցաւ:

Տէր խմբագիր, ահա այսպիսի հակառակութիւնք՝ որոնք անձնական կրից ծնունդ են և եթէ, կը չփոթեն այն խորհուրդներն ու գաղափարներն, որք հաշիւ համաձայնած և կարող յառաջդիմութիւն արտադրելու սահմանուած են:

Այս միութեան յետաձգումը պահանջողներն այնպիսի անձինք են, որք կը խօսին, շատ կը խօսին, մինչ կը խօսին և միմիայն կը խօսին. գործելու ատեն նոքա հոս չեն, իսկ դրամ տալու ծակէ ծակ կը փախչին և այսպիսեօք միթէ դրամը պիտի պատրաստուի և միութի՞ն ըլլայ:

Կարենցին շատ իսկ շնորհակալ կը լինի, եթէ այդ ազգասէրները ոչ տուրք տան, ոչ ալ ամեն ատեն խառնակութիւններ հանելով ազգային յառաջդիմութեանց խոչնդոտ կանգնին:

Ես իսկ շնորհակալ պիտի լինիմ եթէ չ'ստիպեն զիս իրենց ամէն նպատակներն ու մեքենայութիւնք երևան հանելու և ցուցընելու աշխարհի իրենց շահադիտական նկատումները:

—

Պալատէքի մէգլըստա զիքր օլունան նութգըն սուրէթի տիր.

Տեարք Երեսփոխանք Բարձր Հայոց

Ժողովոյս Ներքին կանոնադրութեան Ա. յօդուածոյն համեմատ կուգամ արտասանել առաջիկայ 1880—81 տարւոյ նիստերու բացումը:

Ամառնային ամիսները հանգստեան, իսկ ձմեռնայինները աշխատութեան շնորհել, մինչ ամէն աշխարհաց ընդհանուր ժողովներուն սովորութեան համաձայն է, մեր գաւառական կենաց ևս քան զևս ճահաւոր կը տեսնուի:

Բացման առթիւ սովորութիւն է ակնարկ մը նետել անցելոյն և ակնարկ մը ալ ապագային վրայ, պատմել գործուածը և առաջարկել գործուելիքը: Նորստացիկ պաշտամանս առաջին ամիսներուն մէջ կատարեալ բան մը գործելու ժամանակին սղութիւնն իսկ չէր ներէր, որով և հազիւ կարող եղանք դաստիարակութեան խնդրոյն բարեկարգութեանց ձեռնարկել, զօրացեալ որոշողութեամբն՝ զոր օգոստոսի առաջին աւուր նիստին մէջ տուաւ պատկառելի ժողովդ: Այն որոշողութեան կատարումը Վարչութեան Քաղ. Ժողովը, յատուկ բարեկարգիչ յանձնաժողովոյ մը յանձնեց, որ ամէն դասու անձերէ բաղկացեալ է:

Գործադրութիւնը տակաւ կը յառաջէ և ակն ունիմ թէ կատարելապէս ալ պիտի իրականանայ, վասն զի ակն ունիմ միանգամայն թէ Կարենցւոց խոհականութիւնը և ազգասիրութիւնը պիտի յաղթեն ամէն խոչընդոտաց, որ իւր ճշմարիտ բարութեան դէմ կը զինին:

Ազգս ժամանակին կորստեան չարաչար հետևանաց վրայ իւր դըժբաղդ փորձառութեամբ խըրատուեցաւ:

Ապագային նկատմամբ Ձեր աշխատութեանց ծրագիրը պատրաստելու կէտին, Վարչութեան Քաղ. Ժողովոյն Անդամք մասնաւոր հրաժարականներով քաշուիլ սկսան և գիտէք որ այդ պատրաստութիւնը ուղղակի Վարչութենէն կախումն ունի: Երբ այդ հրաժարականք սակաւաթիւ էին, անձնական աշխատութեամբ ետ առնել տալու ճգնեցայ. բայց երբ անոնց թիւը մեծամասնութիւն եղաւ, պարտաւորեցայ բերել զայն Ձեր Ատեանին առջև ինչպէս և Օրակարգին մէջ տեսաք: Հոս Վարչութիւն և Երեսփոխանութիւն ուղղակի խորհրդակցելով կրնան որոշել ինչպէս որ ազգային ներկայ կացութեան աւելի օգտակար կը դատեն:

Պարտաւոր եմ յայտարարել թէ այդ հրաժարականին չարժառիթը՝ Նախագահին Անդամոց, և Անդամոց իրարու վրայ գանգատը չէ, և ապահովութիւն ևս տըրուած է ինձ թէ Անդամոց ալ Նախագահին վրայ գանգատը չէ: Թերևս մեր Վարչական Ժողովոց Ներքին կազմակերպութեան արդիւնքն է որ կարի աշխատալի կը ձևացնէ Վարչական Ժողովականութիւնը. կեդրոնը զայս բուժելու համար նոր ձևոյ մը ձեռնարկեց, որոյ յաջող ելքը կրնայ գաւառաց ալ օգտակար լինել, սակայն այս ներկայիս համար չէ և այսօր կը մնայ Ձեզ Վարչութեան Քաղ. Ժողովը պահել կամ նորոգել, որ ապա անոր ձեռօք Ձեր աշխատանաց ծրագիրը պատրաստուի:

Բաց աստի հարկ կը համարիմ զեկուցանել թէ վիճակայնոց խնդրանօք և Ազգ. Պատրիարքարանի որոշողութեամբ Կեղւոյ և Դերջանու, և Խնուսայ վիճակները միացան մեզի հետ իբր յարակից վիճակք, ոչ իրենց դրից եղծմամբ, այլ գլխաւոր վիճակիս հետ անմիջական յարաբերութեանց կապերով. և հարկ է որ օրինաւոր և կանոնաւոր ձևերով որոշուին նոյն վիճակաց Ներքին վարչութեանց ձևը և վիճակիս հետ ունենալիք յարաբերութիւնները, և թէ ի՞նչպէս պիտի ներկայացուին անոնք Ժողովոյդ մէջ:

Արժ. Հարք և Մեծ. Տեարք, տակաւ կընդարձակին Ձեր և մեր աշխատութեանց սահմանները և տակաւ կաճին պարագայից հոլովելովը պիտոյից չափը և հարկը: Նոր ժամանակք կստիպեն զմեզ նորոգել, և յառաջադէմ ազգաց վիճակին նախանձնիս, յառաջադէմ ազգաց զոհողութեանց զմեզ պէտք է յորդորէ:

Վստահ եմ թէ Ձեր ուխտը հաստատուն է ի մասինս, ինչպէս կը յայտարարեմ թէ հաստատուն է և իմս, մաղթելով վասն իմ Ամենակալին Աստուծոյ օրհնութիւնը և բարեսէր կարենցւոցդ օգնութիւնը:

ՍԻՎՐԻ ՀԻՍԱՐ

—

Խուսուսի օլարագ աթիրաէքի մէքթուպու ալմըշըզ տըր.

4 դեկտեմբեր 1880

Մեծ. խմբագիր,

Այս պահուս յորում Հայաստան աքլինաքամ կը լինի երկարատև և դառնաղէտ սովոյ մը տառապանաց մէջ, երբ ձմեռն սեմոց վրայ հասած է տխուր արկածից՝ հետևանաց և ցաւոց չղթայ մը ձգելով զհետ իւր, երբ թշուառութիւնն և Հայ երեխայն երկուորեակ կը ծնանին, երբ մայրենի գրկաց մէջ փոխանակ անոյշ կաթին՝ նորածինն կենաց դառնութեան միւռը կը ճաշակէ, երբ աշխարհային կենցաղոյ մրրիկք նորա որորանին մէջ իսկ կը խուժեն և հէք մանկիկն կը զրկայ իւր հէք ծնողաց պէս. Հայաստանէն դուրս ևս կան Հայեր՝ վիճակակից իրենց այդ վշտակտուր հայրենակցաց: Եթէ մինչ մայր Հայաստանն աղքատաբար ալ կարողք կը դարձնէ օտար երկնից ներքև ննջեցեալ որդւոցն և մինչ սոքա կը փութան օգնութիւն ընծայել նմա, համակրութեան կապ մը զիրենք կը միացնէ, անշուշտ այդ համակրութիւնն որ առաւել սերտ կը լինի վիճակակից եղողներու մէջտեղ՝ պիտի ծառայէ սփոփանք ածելու փոքր Ասիոյ այլ և այլ կողմերն սովալլուկ հեծող Հայոց համար ևս և եղբայրական սէրն առաւել արծարծելու և տևողական ընելու նոցա մէջ: Արդէն՝ ինչպէս անցեալ տարի, նոյն և այժմ՝ Պիլէճիկ, Զալգարաեայն աղաղակ բարձած են ողորմագին: Սիվրի Հիսար ևս սոցա կարգն է:

Մինչ ուղեւորն Էսկի Շեհիրէն մեկնելով և Թիմբրէտսի հովիտը թողլով՝ կը բարձրանայ դէպ յայն բլրակներն որ Սանգարիոսի և իւր այդ օժանդակին մէջ տեղ ջրոց բաժանման գիծը կը կազմեն, ընդարձակ լեռնադաշտ մը կը տեսնուի՝ գրեթէ անջրդի և խոպան ուր դալարիք չկան, վասն որոյ ի հնումն Ցոյնք Աքսիլոս այսինքն՝ անփայտ կը յորջորջէին այն կողմերն: Մարախներն ևս սոյն տեսարանն անզուարթ ընելու ծառայած են: Այս լեռնադաշտին մէկ ծայրն լերանց շարք մը կայ գայլախազածնուտ ժայռերէ կազմեալ ցցուն և այլանդակ ձևերով, և այս լերանց եաւն անջատ սարի մը ստորոտ կը գտնուի Սիվրիհիսար երկայնանիստ գիւղ, և դէպ ի հարաւ Էմիր-տաղիի ստորոտը տարածուող դաշտի մը վըրայ կը նայի, ուր կանգուն կային երբեմն Պիսինոս (այժմ՝ Պալլըհիսար), Ամորիոն փռիւգական քաղաքն, և այլք: Բայց անցեալ ժամանակաց ճոխութիւնն և փայլն այժմ մնացած չէ: Այս դաշտաց բնակիչներն պրօն տաւղ այծերու տեսակը կը տածեն, և ընդհանրապէս իրենց՝ապրուստ սոյն միջոցաւ կը հայթայթեն՝ քիչ պարապելով երկրագործութեամբ, որոյ համար աշխարհագրական դիրքն և տնտեսական հանգամանքն ևս շատ յարմարութիւն չեն ընծայեր: Բնակիչք որ այսպէս քիչ մը մեղկ վարժուած են յառաջագոյն, 1874ի սովէն մեծապէս վնասուեցան, և անցեալ տարուան կենդանեաց կոտորածն իրենց նեղութիւնքը բազմացոյց, որոց վրայ յաւելան նաև այս ամառ մարախներուն յառաջ բերած չարիքն, որք մշակուած դաշտերն յաւեր և յապականութիւն դարձուցին, և բոլորովին կորդ երկրի մը տեսքը տուին: «Դիմեաց ջորեակ և թռեաւ» այլ ձգեց արտերուն մէջ իւր ձուերն, որք գալ տարի նորանոր վնասներ տալ կը սպառնան: Սոյն առթիւ հարկ կը համարիմ յիշել աստ այն հետագրգրական յայտնութիւններն զոր մարախոց տուած վնասներուն և սոցա առաջքն առնելու միջոցներուն վրայ քննութիւն մը ընելու նպատակաւ 1879ին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան կողմանէ կարգեալ յանձնաժողովն տեղեկագրի մը մէջ ըրած է: Սոյն տեղեկագիրն կ'ըսէ թէ մարախներն անդարար ուտելիք են, եթէ իրենց թևերն փրցուելով նետուելէ յետոյ՝ երկու ժամու չափ բաւական քանակութեամբ ջրոյ մէջ խարշուին աղով և պղպեղով համեմեալ, հիւթիչ արգանակ մը կը լինի: Թէ՛ խարշեալ, թէ խորովեալ և թէ՛ տապակեալ մարախըն ախորժելի կերակուր է, և երկար ժամանակ կրնայ պահուիլ լեսեալ կամ ճնշեալ: Ջուկ որսալու համար լաւ խայծ կը լինի, և արտերը պարարտացընելու համար ևս կը գործածուի: Ցորբաբանք մրջմնաքան թթուուտ(ասիտ ֆօռմիք) կը հանէն անկէ.

Գալով դարձեալ Սիվրիհիսարի ազգայնոց վիճակին, սոքա արդէն վերոյգրեալ արկածներուն, ինչպէս նաև 1876ին պատահած մեծ հրդեհին երեսէն աղքատացած էին: Սոյն հրդեհն յաճիւն դարձուցած էր հազարի չափ տուն և եկեղեցին իւր կալուածներովն և վարժարաններովն հանդերձ: Ցաճկա-Ռուսական պատերազմէն յետոյ Թղթադրամոց բարձման ժամանակ քաղաքիս ժողովուրդն մեծապէս տուժած էր՝ բովանդակ Թիւրքիոյ հասարակութեան պէս: Հետզհետէ ժամանող այն բազմադիմի աղէտք և այս տարուան արմտեաց գնոյն տարապայման բարձրութիւնն (երբ 24 օխանոց մէկ չափն՝ 60 ղրուշ) սոսկալի տուայտանք և չքաւորութիւն առթեցին մերազնէից մէջ: Եւ սակայն այս ժողովուրդն միշտ համակրութեան արժանի եղած է: Երբ պայծառ կացութեան մէջ կը գըտնուէր, երբէք նպաստ չէ զլացած ազգային հաստատութեանց՝ ուր ուրեք և լինէին: Երբէք անմասն չէ եղած այն հանգանակութեանց որոց աստ կամ անդ կը ձեռնարկուէր ազգօգուտ նպատակներով: Նշանաւոր է իւր մանկտւոյն կըրթութեան համար ըրած ջանիւք, և քաղաքակիցներէն տեսնաւոր ոմն՝ Մեծ. Ցակոբ Էֆէնտի Ներսիսեան հոյակապ վարժարան մը կառուցած է ի նորոյ իւր ծախիւք, ուր երեք հարիւրի չափ մանկունք ձրի կը դաստիարակուին:

Եթէ յիշուած բոլոր պատճառներէն զատ՝ մտածուին նաև շըրջակայ ճանապարհաց վրայ տիրած անապահովութիւնն և գործոց դադարումն, կարելի է երևակայել թէ ի՛նչ աստիճանի հասած կը լինի այս ժողովրդեան չարչարանքն:

Արդէն տեղւոյս Հայ հասարակութիւնը ներկայացնող ազգային մարմինն կեդրոնական վարչութեան դիմած է դարման և նպաստ խնդրելու համար: Ցուսալի է որ Վարչութիւնն միջոցներ կը հոգայ ձեռնտուեան չհանելու համար զայն և աստ Հայ տարրին յանկածութիւն չդատապարտելու:

Սովելոց խնամատար կեդրոնական Մասնաժողովոյ ուշադրութիւնն ևս կը հրաւիրուի: Սոյն Մասնաժողովն որ տառապեալ Հայոց աղաղակն լսելի ըրած է ամենէն հեռաւոր երկիրներու մէջ բնակող մեր ազգակիցներուն, և ի չորեցունց ծագաց աշխարհի օգնութիւն հասուցած է ի Հայաստան, միակ հաստատուն սիւնն է յոր կը փակին այն ամեն Հայք որ անդնդին եզերքն անկեալ և գահավիժելու մօտ են: Սիվրիհիսարցիք ուրիշ տեղերու Հայոց չափ իրաւունք ունին կարեկցութիւն տեսնելու:

Կը յուսամ, մեծարոյ խմբագրապետ Տէր, որ սոյն գրութեանս անկիւն մը շնորհելու կը բարեհաճիք Ձեր պատուական լրագրոյն մէջ, և կանխագոյն շնորհակալեաց հետ կընդունիք խորին յարգանացս հաւաստիքն:

Խ. Ո——եան

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ԼՈՒԻ
ՎԷ
ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ԻՒԹԻԼԱԼԸ
(ՌԷՎՕԼԻՒՍԻՕՆ)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ՏԻՒՄԱ

ՕՆ ԵԷՏԻՆՃԻ ՖԱՍԸԼ

(1008 նումերօյի տէվամ)

Օ կիւնիւ Ցօզթեօր Կիյեօթէն Մ. Նէքեր իւզէրինէ կիւզէլ պիր նութգ իրատ իթմէքտէ իքէն, Մ. Նէքեր ինֆիռալ իթմիշ. վէ Պըրիւքսէլ եօլու իւզէրինտէ ելիմի միլ գատար մէսաֆէ եօլ ալմըշ իտի:

Պու չէյլէր հէր հիւքիւմէթը միւսթէպիտանէյի հագիգաթէն սեվինտիրէճէկ էֆքեարընը գարըշը, Նէքերին ինֆիռալընը իսթէմէյէն մարքիզ տը Պրօկլինին էֆքեարընա գարըշը, մումաիլէյհ Նէքերին ազլընը իսթէյէն վէ ֆագաթ ո հալտէ եւիզ պին ատամ վէ եւիզ միլեօն թալէպ իտէն տը Պրըթեօյլին էֆքեարընա գարըշը վուգուա կէլմէքտէ իտի:

Գրալիչա՝ տը Պրըթեօյլէ ճէվապը մուվաֆագաթ վէրէրէք, օ գատար ատամ վէ օ գատար ագչէնին քէնտիսինէ իթա օլունաճաղընը պէյան իթմիշ իտի:

Վէ սէրայ՝ Մ. տիւգ տ'Օրլէան կիպի ալթուն եարմագ իտտաասընտա պուլունմատըղը ճիհէթլէ, գայմէ եարմաղա պաշլատը:

Պայլի չէօյլէ տէմիշ տիր.

«Րէֆիգլէրիմտէն բէք չօղու պու մաթպու քեաղըտտան կէօրմիւշ օլտուգլարընը պանա իսպաթ իթտիլէր:»

Պիչարէ Մ. Նէքէ՛ր. մումաիլէյհ հագգընտա տէհշէթլի պիր էֆքեար վար իտի, լաքին պունա միւսթահագ տէյիլ իտի. Բարիզին իչինէ աթըլըպ տա եէնիտէն եարտըմճըլարընը մէյտանա կէթիրմէսինտէն գորգուլմագտա իտի: Գրալըն էմրի քէնտիսինէ իչար օլունտուգտա սուֆրատա իտի. տավէթլիլէրինին եօնինտէ ֆէնասընա կէլտի. լաքին մէմուրիյէթի իւզէրինէ թէէսսիւֆ իտէրէք, թամամտան սօնրա եաւըլըղ գալգըպ վէ քէրիմէսինէ պիլէ խապէր վէրմէքսիզին հարէքէթ իթտի:

Հալ պու քի գօրգաճագ նէ՞ վար իտի: Պու պիր նէվի Աւսթրիա թաարրուզու տէյի՛լ մի իտի, վէ Մարի Անթուանէթ՝ Բօյալ—Գրավաթըն Շարանթօնտա, Բէյնախ վէ Ցիէսպախըն Սէվրտէ, Նասսավըն Վէրսայլտա, Սալիս—Շամատըն Իսիտէ, Պէրսընի հէ—ալըրըն Մէքթէպը հարպիյէտէ, Եսթէրհազի իլէ Բէօհմէրին օլ հէվալիտէ օլտուգլարընը պիլմիկի հալտէ, թէմամըյլա բահսած տէյի՛լ մի իտի:

Հէփսի պու տէյիլ իտի. Բարիզին գրալիչասը ատտ օլունան Պասթիյլ հապսխանէ վէ եա գալէսինէ պիր մըգտար Ջուիցցէրիալը, սաաքիրի մուավինէ վագ օլունմուշ իտի. չէհրին եաբըյնը հավայա ուչուրաճագ գատար գալէյի մէզքիւրէնին պարութը վար իտի, վէ յուլիս 30 տան պէրու թօփլար՝ Պուլվարլար իլէ չէհրին իչինտէ նէ կէչիյ տէօնտիւկինի կէօյա սէյր իթմէք իչիւն մազգալ տէլիքլէրինտէն պօյունլարընը տիշարը չըգարմըշլար իտի:

Ցուլիսին 12ինճի կիւնիւ սապահը Նէքերին ինֆիռալընը Բարիզտէ հէնուզ քիմսէ պիլմէզ իտի. անճագ հավանըն պօզուլը օլտուղը սէզիլէնմէքտէ իտի. հավա բէք աղըրլաշմըշ վէ էլէքթրիգլէ տօլմուշ իտի. Պիրտէն պիրէ վէլվէլէլի նիտալէր իշիտիլմէքտէ իտի: Պու կիւն Պօնվիլ «[illegible]» պաղըրմագտա իտի. էրթէսի կիւնիւ Մարա նամընտա ինսանիյէթբէրվէր կէնճ պիր հէքիմ. «Սագընընըզ» եաղըյօր իտի:

Սիլահա սարըլմագ... քիմի՞ն ալէյհինտէ: Սագընմագ... նէ՞ չէյտէ:

Սիլահա սարըլմագ պիր օրտու ալէյհինտէ՞... Սագընմագ սէրայտա՞:

Էհալիյի խանէլէրինտէն տիշարը չըգմամաղա վէ թօբլանմամաղա տավէթ իթմէք իչիւն էրթէսի կիւնիւ սապահլայըն հէր սօգագ քէօշէսինտէ պէօյիւք եաֆթալար եափըշտըրըլմըշ, վէ իրի եազըլարըլա «Գրալ [illegible]» քէլիմէլէրի եազըլմըշ իտի:

Պու կիւնի եասագլարըն հէր վագթ նէ թէէսիրի օլուր իտի իսէ, մէզքիւր եաֆթալարըն տա այնի թէէսիրի օլմուշ իտի, եանի հէր քէս տիրէնմէքսիզին սօգագա չըգմըշ իտի:

Կիւնտիւզէ տօղրու ատէմին պիրի աբալ թաբալ Բալէ-Րօյալ պաղչէսինէ կիրէր վէ Նէքերին ինֆիռալընը խապէր վէրիր: Պու խապէր օ գատար մէմուլ օլունմազ վէ օ գատար ագըլսըզճա պիր խապէր իտի քի, էհալի՝ պու խապէրի կէթիրէնի [illegible] (ճիւմհուրիյէթ՝ ումուրը ամմէտէն բէք ուզագ տէյիլ իտի.) տիւշմանլարընըն տէլլալընը ատտ իտէրէք, Սիրքին հավուզլարընա աթմագ իսթէր:

Լաքին պիր աղ սօնրա պիր իքինճի վէ իւչիւնճիւ խապէրճի տահա կէլիր: Արթըգ շիւպհէ եօգտըր. գրալ պիր մուամէլէի միւսթէպիտանէտէ պուլունույօր, վէ պու մուամէլէնին պիրինճի բաթլաղը՝ Նէքերին ազլի իտի:

Պունուն իւզէրինէ Բալէ—Րօյալտան եանի այնը թէրթիպ օլունմուշ պիր իխթիլալ մէրքէզինտէն անիտէ էմիլէր սուտուր իտէրէք Բարիզին հէր թարաֆընա կիտէր: Հէրքէսին տէ իթաաթա միւսարէաթ իթտիկի պու էմիլէրի քի՞մ վէրմէքտէ իտի: Պունու քիմսէ պիլմէզ իտի. պու էմրի վէրէն [illegible] իտի... պու էմիլէր վէրիլինճէ, թէաթրօլար գաբանըր, օյունլար թաթիլ իտէր, հէմչէհրիլէր թօբլանըր վէ գօշար. Բալէ—Րօյալ խըրճախըրճ տօլար: Նիտալարըն վէ թէհտիտլէրին արա եէրինտէն պիրտէն պիրէ պիր տէլիգանլը ֆօս գահվէսինտէն տիշարը ֆըրլար, պիր մասա իւզէրինէ չըգար, պիր էլի իլէ գըլըճընը չէքէր, տիկէրի իլէ պիր տապանճա կէօսթէրիր վէ «[illegible]» պաղըրըր:

—Սիլահա, սիլահա սարըլալըմ, տէեու թէքրար իտէր եիրմի պին սէս:

Լաքին հէրքէս պիրպիրինի նասըլ թանըեաճագ. տօսթ տիւշմանտան նա՞սըլ ֆարգ օլունաճագ: Գօգարտ թագըր օլունան եէշիլ պիր բիւսկիւլ իլէ: Եէշիլ րէնք իւմիտ ալամէթի տիր. անճագ եիրմի պին, օթուզ պին, էլլի պին բիւսկիւլ նէ՞րէտէն պուլմալը: Բալէ-Րօյալ պաղչէսինին աղաճլարընտան բէյտա օլունալըլըր:

(Տէվամ)

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Գատըքէօյիւնտէ Լազըն պիրի քերեսթէճինին պիրինտէն ալաճա_ ղընը խըմէտիկի սըրատա, քերեսթէճի՝ մերզումու տիւքքեանընըն իչերիսինէչէքիպ բէվըլէր իլէ վուրմուշ, վէ մէճրուհ Լազ իւսկիւտար խաստախանէսինէ նագլ օլունարագ օրատա էօլմիւշ տիր։ Գաթիլ տախի աեզ ու կիրիֆթ օլունմուշ տըր։

—

Գատըքէօյ գուրպինտէ Ուզուն չայըրտա պազը հայտուտլար իքի Քիւրտ ճէլէպլէրի իւզէրինէ պիլ հիւճում գօյունլարընը ղասպ իթ_ տիքլէրինտէ, Քիւրտլէր գարշը գօյմուշ իսէլէր տէ, էօլիւմ տէրէ_ ճէսինտէ եարալանըբ իւսկիւտար խաստախանէսինէ նագլ օլունմուշ_ լար տըր։

—

Չումաա էրթէսի կիւնիւ ալա_ ֆրանկա սաատ օն րատտէլէրին_ տէ սէնէ պաշը օլտուղու միւնա_ սէպէթլէ Ֆրանսա Տէրսաատէթ սէֆիրի Մ. Թիսօ՝ չէհրիմիզտէ մուգիմ Ֆրանսըզ միլլէթպէրանընը գապուլ իթմիշ տիր։

—

Մանչէսթըրտա պուլունան Բում_ լար՝ Բում բաթրիգխանէսի սան_ տըղընա սէնէվի 50 ինկիլիզ լիրասը խանէ վէրմէքտէ օլտուգլարընտան, սէնէի հազըրէ թագսիթինի տա_ խի պու տէֆա մէզքիւր բաթրիգ_ խանէյէ իրսալ իթմիշլէր տիր։

—

Ինկիլթէրրա սէֆարէթի մա_ յէթ վափօրունըն պիր գաչ կիւ_ նէտէք Մալթայա կիտճէյի մէս_ մու տըր։

—

Պիւճիւմէ աղէրիյէ Թէգա_ իւտլէրի՝ մաաշլարընը Մալիյէ Նէ_ զարէթինտէն ալըր իքէն ղաձմէթ չէքտիքլէրինտէն պահս իլէ, պուն_ տան պէօյլէ մէնսուպ օլտուգլարը տէվաիրտէն ալմալարընը վէ մա_ աշլարընտան քէսիլէն եիւզտէ օ_ թուզուն իատէ օլունմասընը իս_ թիտա իթմիշլէր, վէ պու իսթի_ տալարը նազարը տըգգաթա ա_ լընմըշ տըր։

—

Իսլիտախիյէ կէօրէ, Ղւսթրիա չիմէնտօֆէրլէրինին Շարգ չըմէն_ տօֆէրլէրի իլէ իլթիսագը մաս_ ալէսինէ պիր գարար վէրիլմէք իւզրէ Վիեննատա պիր մուխթէլիթ գօմիսիօն աղտընա գարար վէրիլ_ միշ, վէ պու գօմիսիօնա հիւքիւ_ մէթը Սէնիյէ Թարաֆընտան Վիեն_ նա սէֆիրի Էտհէմ բաշա հազ_ րէթլէրի իլէ Նաֆիա Նէզարէթի մէմուրլարընտան Մ. Կալան մէ_ մուր թային իւզրէ պուլունմուշ տըր։

—

Տէրսիմ վալիսի Ֆիգրի բաշա հազրէթլէրի կէչէն հաֆթա մա_ հալլը մէմուրիյէթինէ ազիմէթ իյ_ լէմիշ տիր։

—

Ցին կիւնտիւզին Ջընտան գաչուտտնտա նէժմիչճիլէր իչինտէ պիր սիւրիւրկէճի տիւքքեանըն_ տան հարիգ զուհուր իտէրէք, եալընըզ մէզքիւր մաղազա իլէ իւզէրինտէքի օտա միւհթէրէգ օլմուշ տըր։

—

Ճէրիտէի Հավատիսին պէյանընա կէօրէ, Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրինէ Նիշանը Իմթիյազըն պիր գըթասը իհ_ սան պույրուլմուշ իսէ տէ, Նիշանը մէզքիւր եէտը հազրէթը Շէհրիյարի իլէ միւշարիլէյհին կէօյսինէ թագլիգ օլունմագ իւզրէ չիմտիլիք կէօնտէ_ րիլմէյիպ, միւշարիլէյհին Արնավուտ_ լուգտա օլան իշլէրինի թէսվիյէ իտէ_ րէք Տէրսաատէթէ աւտէթինէ թէվ_ գիֆ գըլընմըշ տըր։

—

Թիւրքիյանըն Հաքէթըն պէյանը_ նա կէօրէ, Շարգ տէմիր եօլլարը գումբանիյասը իլէ հիւքիւմէթը Սէ_ նիյէ պէյնինտէ միւնազըա օլան մու_ գավէլէ մուճիպինճէ, պէհէր քիլոմէթ_ րօ իչիւն խազինէյի տէվլէթէ սէնէվի 8 պին Ֆրանգ վէրիլմէսի լազըմ կէլ_ տիյի հալտէ, շիմտիյէ գատար պիր բարա վէրիլմէտիյինտէն, էլեէվմ 60—70 միլեօն Ֆրանգա պալիղ օլան մէպ_ լաղըն իթա օլունմասը իչիւն Նաֆիա նազըրը Հասան Ֆէհմի էֆէնտի հազ_ րէթլէրի Թարաֆընտան գումբանի_ յա պիր թէզքէրէ կէօնտէրիլմիշտիր։

ԻԼԱՆ

Եունան Միլլի Պանգասը իքրա_ միյէլի իսթիգրազընըն տէկտէմպըր 20ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ քէշիտէ օլունուպ գազանան նիւ_ մէրօլար պա թէլէկրաֆ Գալաթա սարրաֆլարընտան Մ. Ծաննէթթօ_ յա իշար օլունմուշ տըր։

Ֆրանգ	100.000	Ն° 148,583
»	10,000	» 115,909
»	2500	» 69031
»	»	» 147,479

Պէհէրի 1000 ֆրանգ գազանան նիւմէրօլար։

47024	140747
98179	166792
101626	

Պոլատէ մուհարրէբէ գազանան նիւմէրօլարըն սահիպլէրի Գօմի_ սիօն խանը ալթընտա Մ. Ծան_ նէթթօնուն Ն° 18 մաղազասընտա աջօնթօ իթտիրուպ, պէտէլլինի ալըղ իտէճէքլէրի Մ. Ծաննէթթօ Թարաֆընտան իլան օլունուր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Այտըն վիլայէթինտէ Պօղտօղան գայմագամլըղը Տէմիրճի գայմա_ գամը սաապըգ Ճէմալ էֆէնտիյէ,

Վիլայէթը մէզքիւրէ տախիլին_ տէ Տէմիրճի գայմագամլըղը Պօղ_ տօղան գայմագամը սաապըգ Ալի Րիզա էֆէնտիյէ,

Եանեա վիլայէթինտէ Գօնիճէ գայմագամլըղը գայմագամլըղը պի_ րինճի սընըֆ գայմագամլարընտան Ահմէտ էֆէնտիյէ,

Շգօտրա վիլայէթինտէ Թիրան գայմագամլըղը Բասիմ պէյէ,

Վիլայէթը մէզքիւրէ տախիլինտէ Գավայա գայմագամլըղը Թայեար պէյէ,

Վիլայէթը մէզքիւրէ տախիլին_ տէ Շիյագ գայմագամլըղը Գավա_ եա գայմագամը սաապըգ Մէհէմ_ մէտ Վէլիէտտին էֆէնտիյէ,

Էտիրնէ վիլայէթինտէ Ալմա_ բօլու գայմագամլըղը Ճիսրի Մուս_ թաֆա բաշա գայմագամ մուա_ վինի սաապըգ Տիմիթրագի էֆէն_ տիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

—

Պիրինճի օրտույի Հիւմայուն ֆըրգա գումանտանը Ալիւ բաշա հազրէթլէրինէ պիրինճի րիւթ_ պէտէն պիր գըթա Մէճիտի նի_ շանը,

Ֆրանսա տէվլէթը ֆէխիմէսի ախաչէլէրինտէն տօգթօր Ֆարին_ թէնէ իւչիւնճիւ րիւթպէ Մէճիտի,

Տէվլէթը միւշարիլէյհանըն ըշ_ գօտրա գօնսօլօսու Մ. Լօրա իւ_ չիւնճիւ րիւթպէի Օսմանի,

Գանչէլէրի Մ. Փօլիչլիթէ տէօր_ տիւնճիւ Մէճիտի նիշանը իթա պույրուլմուշ տըր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս.

Բարիզ 1 յունվ.

Պու կիւն էյլիզէ սարայընտա րէիսը ճիւմհուր՝ սայըր ճէտիտ սիւ_ նասէպէթիյլէ սիւֆէրայը գապուլ իթմիյի սըրատա, Բարա հազրէթ_ լէրի սէֆիրի Մօնսէնեօր Չարի՝ Ֆրանսանըն մամուրիյէթի իչիւն հէյէթը սիւֆէրանըն թէմէննիյաթ վէ արզուլարընը պէեան իյլէմիշ տիր։

Րէիսը ճիւմհուր՝ հազըր պուլու_ նան սիւֆէրանըն հէր պիրիյլէ ղա_ նէթ տօստանէ սուրէթտէ միւ_ քեալէմէ իյլէմիշ տիր։

([illegible])

Իսմաիլիա 1 յունվար

Սիւվէյիշ գանալընտան ալաֆ_ րանկա տէկտէմպըրին 21ինտէն 31ինէ գատար 74 սէֆինէ միւրուր իթմիշ օլուպ, հասըլաթը միւրու_ րիյէսի 1.310.000 ֆրանգա պալիղ օլմուշ տըր։

Աթինա 2 յուն.

Տիւնքի կիւն մէճլիսը մէպու_ սան՝ իչիւնճիւ միւզաքէրէսինտէ, 120 միլեօնլըգ իսթիգրաղ իլէ, յուն_ վար այընըն մէսարիֆի իչիւն մու_ վագգաթ պիւտճէյի գապուլ իթ_ տիքտէն սօնրա, ինթիխաբընը պու այըն 27սինէ գատար թաալիգ իյ_ լէմիշ տիր։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

... խմբագրապետ Տէր,

Հաճեցէք ներկայիս Ձեր թեր_ թին մի անկիւնն շնորհել՝ ընդու_ նելով կանխաւ մեր շնորհակալիքը։

Խնամատար Ընկերութիւն Սա_ մաթիոյ։

Հոգաբարձութիւնս իւրեն պարտք կը համարի հրապարակաւ շնորհա_ կալութիւն յայտնել Թաղիս Խնա_ մատար Ընկերութեան՝ որ Թաղիս վարժարանաց բոլոր աղքատ ուսա_ նողաց դասագրքերն ձրի կը մա_ տակարարէ։

Եթէ նկատենք, թէ դասատուաց աւանդած դասերն ապարդիւն կը մնան երբ դասագրքերն պակա_ սին, եթէ նկատենք այն սրտա_ ճմլիկ դժուարութիւններն՝ զորս կը քաշեն աղքատ ուսանողք դա_ սագրքեր հայթայթելու մասին, որքան խիստ դիւրին է ըմբռ_ նել, թէ ո՛րքան լաւ և իրական օգնութիւն և քաջալերութիւն մ'է Հոգաբարձութեանս սոյն ընկե_ րութիւնն։

Հոգաբարձութիւնս սոյն ընկե_ րութենէն կը խնդրէ իր բուռն շը_ նորհակալիքն ընդունիլ՝ յանուն Թաղիս աղքատ ուսանողներուն և յարատևել իւրեն սոյն եղբայր_ սիրական և կրթասիրական գործ_ ըի ձեռնարկին մէջ։

Ի Դիմաց Հոգ. Երկսեռ Վարժրնց.
Նարլը Գաբուի

Ատենադպիր	Ատենապետ
Վ. Մ...	Ն... Թ...

Խոր. Վարժարան
Նարլը-Գաբու
1880 դեկտ. 20

ԻԼԱՆԱԹ

[illegible]

Իզմիտ գազասընըն քեանունը սանինին 11 ինճի վէ կէյվէ վէ Գանտէրէ գազալարընըն 17 ինճի վէ Ադա-Բազարը գազասընըն 20. ինճի վէ Կէյվիզէ գազասընըն 31. ինճի կիւնլէրի գարարը գաթիսի վէրիլմէք իւզրէ իզմիտտա անպարըն_ տա 1710 քիլէ գաբլըճա, 150 քիլէ պուրչագ, 200 քիլէ քէթէն թօխու_ մը, վէ կէյվէ անպարընտա 61 քիլ հընթա չաւիրէ, 86 հընթա գաբլըճալը, 563 քիլ հընթա չավ_ տարը, 372 քիլ ատի գաբլըճա, 34 քիլ չաւթալ գաբլըճա; 26 քիլ մէր_ ճէք, 261 քիլ չաւտար, 3 քիլէ պուրճագ, 452 գըյէ մէրճիմէք, 348 գըյէ նօհուտ, 298 գըյէ սուսամ, 219 գըյէ բամուգ, վէ Ադ_ Հիսարըն 29 քիլ հընթա չաւիրէ, 57 քիլ հընթա գաբլըճալը, 588 քիլ հընթա չավտարը, 142 քիլ ատի գաբլըճա, 33 քիլ չաւթալ գաբլը_ ճա, 1 քիլ չաւտարը գաբլըճա, 588 քիլ չավտար, 69 քիլ պուրչագ, 2292 գըյէ սուսամ, 87 գըյէ բամուգ, Թարագլըընըն 300 քիլ հընթա չաւիրէ, 453 քիլ հընթա գաբլըճալը, 371 քիլ ատի գաբլը_ ճա, 21 քիլ չաւթալ գաբլըճա, 71 քիլ մէրճէք, 23 քիլ ֆիրէ, 14 քիլ չաւտար, 15 քիլ պուրչագ, 360 քիլ նօհուտ, 122 գըյէ մէրճիմէք, 12 գըյէ քէթէն թօխումը, 5 գըյէ պագլա, վէ Գանտէրէ ան_ պարընտա 500 քիլ քէթէն թօխու_ մը, 500 քիլ գաբլըճա, 19 քիլ պուրչագ, վէ Ադապատ անպարըն_ տա 42 քիլ քէթէն թօխումը, 6 քիլ պուրչագ, 216 քիլ գաբլըճա, վէ Ադա-Բազարը անպարընտա 298 քիլ չաւտար, 902 պուչուգ քիլ գաբլըճա, 59 քիլ 3 պուչուգ չինիք պուրչագ, 516 գըյէ քէ_ թէն թօխումը, 155 գըյէ ֆասուլ_ եա, վէ Կէյվիզէ գազասընտա 9414 գըյէ սօղան մահսուլէրինէ վէ պուրաճա տէրտէսիթը միւզայէ_ տէ օլտուղունտան, թալիպ օլան_ լար Շէհր Էմանէթինտէ էվվէլէի միւհազա աշար նէզարէթինէ միւ_ րաճաաթ իյլէմէլէրի իլմթար օլու_ նուր։

21 քեանունը էվվէլ 1296 3—1

—

Գըրմըզը վէ իւզէրի իշլէմէլի պիր ճըզտան կէչէն հաֆթա զարֆընտա զայ օլուպ, տէրունինտէ պուլու_ նան էվրագ սահիպինտէն պաշգա_ սընըն իչինէ եարամայաճաղընտան, հէր քիմ պուլմուշ իսէ, Պապը Ալի ճատտէսինտէ քիթապճը Առաքել էֆէնտինին 46 նիւմէրօլու տիւ_ քեանընա թէսլիմ իյլէտիկինտէ, մաէթթէչէքքիւր մէմնուն իտիլէ_ ճէկի խասսէթէն իլան օլունուր։

Գարաքէօյ իլէ Եմին էօնիւ պէյնին_ տէ վազը Տէմիր քէօբրիւ իթթիսա_ լինտէ օլան քէօբրիւ իւզէրինէ միւ_ ճէտտէտէն ինշա օլունան, վէ պիր Թարաֆտան ինշա օլունմագտա պու_ լունան տէօրթ ատէտ գրաաթխանէ իլէ աօգասը տէօրտ ատէտ տիւքքեան պու քէրրէ պահրիյէ տախիլիսի Թա_ րաֆընտան խըթիմար վէ իլթիզամ ի_ տիլմիշ օլմաղլա, մէզքիւր գրաաթխա_ նէ վէ տիւքքեանլար մունթազամ չարշը հէլինէ վազ օլունուպ, պուն_ լարա Թալիպ օլանագ պիլճիւմլէ Թիւճճար վէ էսնաֆա այրը այրը էհ_ վէն ֆիյաթլա քիրայա վէրիլէճէյին_ տէն, ուսուլըն բաղպէթ վէ էմնիյէ_ թինի մուհիպ օլմագ իւզրէ լիճալիւթ_ թէէլլին մէզքիւր տիւքքեանլարըն քեաֆֆէսի սիկուրթա Թահթընա ա_ լընմըղը կիպի, քէֆալէթը գավիյէ ալթընտա լիւզումի գատար պէքճի_ լէր տախի պուլունտուրըլաճագ։ Պի_ նաէն ալէյհ իշպու տիւքքեանլարտա հէր տիւրլիւ էշեա սաթըլաճաղը մի_ սիլլու միւշտէպալթ վէ մէքիւլաթը միւթէնէվվիա տախի ֆիւրուխթ օլու_ նաճագ։ Ալէլխուսուս իսկէլէ ճիվա_ րընտա միւնթազամ մանիֆաթուրա_ ճը վէ Թօհաֆճը կիպի մաթլուպ օլան էսնաֆ վէ էչզա պուլունմամասըն_ տան տոլայը Պօղազ իչի էհալիսինճէ քիւլֆէթ վէ միւշքիլաթը պատի օլմագ_ տա տըր։ Մամաֆիհ պէօյլէ մէճմու_ նաա օլան մէզքիւր քէօբրիւ չարշը_ սընը Թանզիմ վէ տիւհսալի ումումի_ յէ Թէվֆիգ իչիւն հէր կէօնա ֆէտա_ քեարլըղ իհթիյար օլունաճաղընտան մարիւզ զիքր գրաաթխանէ վէ տիւք_ քեանլարտան իսթիճարէ Թալիպ օ_ լանլարըն մէզքիւր քէօբրիւնիւն ըՍ_ թանպօլ ճիհէթինտէ պուլունան 40 նիւմէրօլը գրաաթխանէյէ միւրաճա_ աթ էյլէմէլէրի։ 8—5

ՇԱՐԱՊ ՏԷՔՕՍՈՒ

Գումփանիա ... Բաթրիգխանէ սօգաղընտա քէային 4 նիւմէրօլը մաղազատա սաթըլըր ֆըչը, հա_ սըրը վէ կալօն իլէ Սէլանիքին Նավզուսթա, Պօզճա վէ Մուսամ ատալարը վէ Գըրք-Քիլիսէնին էյի ճինս չարապլարը յա սայիր հէր նէվ էսկի վէ եէնի ալեա չարապ_ լար, մաստիգա վէ տիւզ րագը_ լար վէ էյի սիրքէ։

Ֆիյաթլարընըն միւչթէրիլէր խօշնուտ իտիլիր։

ՔԷՉԱԼԻՔ

Կէտիկ Բաշատա Սարայ իչի քի_ լիսէսի սօգաղընտա քէաին օլուպ պօլէատտէքի Տէքօնուն չիւպէսի պուլունան 2 նիւմէրօլու մաղա_ զատա տախի այնի ճինս չարապ_ լար գահվէ չէքէր վէ պագգալիյէյէ տաիր էրզագը սաիրէ պուլունուր։ 5—2

—

Միլլի մէքթէպլէրտէ կառավա_ րիչլիք վէ մուսիգի հօճալըղը իթ_ մէճէ վէ հիւսնիւ խաթթ տէրսի վէրմէճէ միւգթէտիր պիր զաթ հազըր պուլունմաղլա, լիւզումը օ_ լուպ մուամիլէյէ հագգընտա մա_ լիւմաթ ալմագ իսթէյէն՝ իտա_ րէխանէմիզէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր։ 4—3

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ
ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

Սաթըր Սթանպօլտա, Եէնի Ճամի Չիւնկիւրէր ճատտէսի Մ. Ղուկասեան, վէ Ուզուն Չարշը_ տա Ֆրէնկեան քիւթիւպհանէլէ_ րինտէ։

Քէզա կաղէթամըզ իտարէխա_ նէսինտէ տախի մէզքիւր հիքեա_ յէ ֆիրուխթ օլունմագտա տըր։

ԿՈՄԻՏԱՍ ՔԵՐԻՄԵԱՆ

Թիւթիւն տէբօզիթօսու, Տօղրու եօլ Ն° 126.
Լուքսէնպուրկ կաղինօսու իթթիսալինտէ։

Մէզքիւր տէբօզիթօտա, միւշթէրիլէրին սըրարըշ էյլէտիյի թիւթիւն վէ հազըր սիկարա թէտարիք օլունուպ, սէ_ լիւն մահալլինէ իրսալ օլունուր։

COFFRES—FORTS

ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՍԱԼԱՐԸ

Մէզքիւր գասալար տիւնեանըն հէր Թարաֆընտա քէշֆի նամ իթմիշ օլուպ, գավի վէ տայանըգլը տըրլար, վէ աթէշտէ եան_ մազլար։

Խըրըզ վէ աթէշէ գարշը թէէմմին ճիհէթիյլէ, Նասըլ քի Սթամ_ պօլտա, էօյլէ տէ հէր պիր եէրտէ պու գասալարըն էմսալի եօգ տըր։

Աճէն.
ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԲԼ

Չէյ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նօվիլ, գասա սաթըն ալմագտան էվ_ վէլ մաղազալարընա կէլիպ գասալարը կէօզտէն կէչիրիպ, չէհա_ րէթնամէսինի վէ էվրագը սայիրէսինի օգումալարը իչիւն էհալիյէ րէճա իտէր։

Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Գէօրգ պէյ խանը։

LA RÉUNION

ԼԱ ՐԷԻՒՆԻՕՆ

ՏԷՆԻԶ ՍԻԳՕՒՐԹԱՍԸ ԻՉԻՆ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱ

իւմէ մախսուս օլարագ ալթը միլեօն ֆրանգ սէրմայէ իլէ 1855 տէ Բարիզտէ թէէսիս օլունմուշ, վէ Բարիզին միւթէպէր պանքէր վէ Թիւճճարանը հիսսէտար եազըլմըշ տըր։

Պու գումբանիա Վաբօր վէ Եէլքէն կէմիսի վէ Սէֆայինի Սաիրէյէ Թիւճճարիլէն մալլարը, վէ բօսթա իտարէլէրինէ Թէս_ լիմ օլունուպ, բօսթա վաբօրըլա նագլ իտիլէն էվրագը նագտի_ յէյի միւթէտիլ ֆիյաթլարլա սիկուրթա իտէր։

Սթամպօլտա մէզքիւր գումբանիանըն աճէնթասը վէքիլի

Մ. Մ. Տ. ԼԸՊԷ ՎԷ ՄԱԽՏՈՒՄՕՒ ՎԻԳԹՕՐա

միւրաճաաթ օլունմալը տըր։

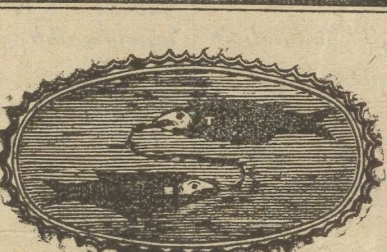

Սայէյի մէարիֆվայէյի ճէնապը Բատիշահիտէ, ատլըյէ նէգարէթը ճէլիլէսի Թարաֆընտան Չէֆրի ... պէրաէթը Ֆարիգա իմթիյազը մախսուսէյի իսթիհսալ իթմէյէ մուվաֆագ օլուպ, Գասըմ բաշատա Իպ_ լիքճի համամը ճատտէսինտէ 99 նումէրօլու ֆապրիգայի աճիլանէմտէ իմալ օլունան խաս գուչագ. խաս գումաշ վէ սայիրէ իւզէրինէ վազ օ_ լունաճաղընտան պունտան պէօյլէ չիֆթէ պալըգ մարգասը իւզէրինտէ վազ օլունմուշ օլմայան գուշագ, գումաշ վէ սայիրէ Գասըմ բաշա օլ_ մայուպ Թագլիտի օլաճաղը վէ բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմիզի Թագլիտ_ տէն էմին վէ Գասըմ բաշա խաս իմալաթընա միւթէրիհ իթմէք իչիւն իշպու իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գըլընտը։

ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ա
ՍԸՀՀԷԹ ՎԷ ՄԷՆ ՖԻ ՈՒՄՈՒՄԻԷ ԻՉԻՆ

ՂԱՅԷԹ ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Վ. Ծաննինին իսթանպօլտա քէօբրիւ մէյտանընտա 1 վէ 2 նիւմէ_ րօլու ՇԷՄՍ նամ պէօյիւք էճզախանէսի։

—

1867 տէ, սահիլը էնլիճէթ միւթէսարրըֆը Թարաֆընտան Թէէսիս իտիլմիշ օլան իշպու մէշհուր էճզախանէ, կէրէք իլաճլարընըն Թէմիզլի_ կի, կէրէք րէչէթալարըն տիգգաթլէ իճրա օլունմասը, վէ խուսուսիյլէ մէզքիւր էճզախանէնին պիր սըֆաթը մախսուսէսի օլմուշ օլան ֆիեաթ_ լարընըն էհվէնլիկի, վէ կէրէք մէմուրլարընըն միւհթէրէմ վէ միւթէ_ աստիտ միւշթէրիլէր հագգընտա կէօսթէրտիքլէրի հիւրմէթ վէ նէզա_ քէթ սաէյէսինտէ, տայիմա բաղպէթլու Օսմանլը էհալիսինին խօշնու_ տիյէթի քեամիլէսինի մուճիպ սուրէթտէ իճրայի խըտմէթ իյլէմիշ տիր։

Իշպու էճզախանէտէ, աթիտէ պէյան օլունան էմթիաա Թօբտան վէ ճէսթէ ճէսթէ սաթըլըր։

Էճզայի քիմեէվիյէ, մուալիճէլէր, ալէթը ճէրրահիյէ, լաստիքտէն ալէթլէր, Ֆօթօկրաֆ ալէթլէրի, ալէթ վէ էտէվաթը քիմեէվիյէ, խա_ լիս գընագընա սօլֆաթօսու, ըթէրիեաթ (բարֆիւմըրի) չարապլարը, հէր սաաթ իչին վէ կէրէք միւշթէրիլէրինէ, կէրէք խաստախանէլէրէ, մէքթէպլէրէ, վէ հաթթա հէր վագըթտա հիւքիւմէթի Սէնիյէյէ քիֆա_ յէթ իտէճէք տէրէճէտէ մագինա իլէ եափըլմըշ պուզ։

Իշպու էճզախանէ իկիրաճաթ վէ իտտախար իճրա իտիպ, գօմիսիօն_ լար տախի գապուլ իտէր։

1852 սէնէսինտէ Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա Թէէսիս օլունմուշ օլան 77 նիւմէրօլու Ծաննի էճզախանէսի տախի, միւմաիլէյհ Մ. Վ. Ծաննի_ նին մախսուսու տիրէքթօմալը ... տօգթէօր Ց. Ծաննի Թարաֆընտան իտարէ օլունմագտա տըր։ Միւմաիլէյհին Պէյօղլունտա քիմեախանէսի տախի վար տըր։

Գունթարատան պաշգա, Մ. Վ. Ծաննինին Բուսճուգտա էճզախանէ շիւպէսի, Էտիրնէտէ կազօզ ֆապրիգասը վէ պիրա մաղազասը օլուպ, քեաֆֆէսի էճզա վէ սայիր էմթիաա իչին տէ աճէնթէլիք իտէր։

Ֆիեաթլար ղայէթ էհվէն տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՓԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 31 Դեկտ.	
Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	99-
Օսմ. էսհամը աչըլարը	12-1/4
» » գարանտը	12-1/4
Իսթիգրազ 65	14-1/8
» 69	14-
» 71	74-1/2
» 72	22-
» 73	13-
Օսմանլը պանգասը	11-7/8
Մըսըր տույունու մաւթա հըտէ	72-1/2
» իսթիգրազը	96-1/2
Ռուսիա իսթիգրազը	90-7/8
Գոնսոլիտէ Բարիզ 6 այ վատէ	–
Բարիզ, 31 Դեկտ.	
Ֆրանսա էսհ. 3 % Ֆր.	84-90
» » 5 գըրօնսուզ	119-70
Օսմ էսհամը աչըլարը	12-32
» » գարանտը	12-35
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	70-
» 69	69-
» 73	64-
Մըսըր Ֆօնս. մաւթա հըտէ	363-75
Գրէտի Լիօնէ	1032-50
Օսմանլը պանգասը	546-25
Ռումէլի չըմէնտօֆէրի	38-50
Իթալիա էսհամը	88-87
Գոնսոլիտէ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-30
Վիէննա, 31 Դեկտ.	
Աճիօ ֆիօրին	–
Ռումէլի չըմէնտօֆէրի	18-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Է[illegible] . սմ. տիւն ադչ. գար.	13-17
Պէ[illegible] աչըլարը	13- 9
Իսթիգ. 63 (Մուրթօն) 6 % ֆ.	68-
» 65 » 6 % ֆ.	69-
» 69 (Բլինար) 6	68-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)	21-50
» 73 6 % ֆ.	63-
Ռումէլի չըմէնտօֆէր 3	37-50
Ագճէ ֆայիզի ½	9-
Բըրօր Դէչ.	00-
Հավալէտիգ »	00-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՑԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	3-25
Օսմանլըյ պանգասը	8-25
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-24
Թրամվայ	3-90

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըչուռնան	Ղչ. Փր
Պէյազ Մէճիտիյէ Փարաը	107-35
Մէթալիք »	240-
Պէշլիք »	240-
Ալթըլըգ »	129-10
Գազըր »	525-
Գայմէ »	1220-
Ինկիլիզ լիրասը	110-10
Ֆրանսըզ ալթունու	87-25
Ֆօլ	90-12
Գրիվից ալթունու	51-25
Գարպօն գայմէսի	8-92